

ONZE
VOGELS

53^E JAARGANG N^O 1, JANUARI 1992

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

De

se

Turquoise Parkiet

Neophema pulchella

Foto's en tekst: John van Eerd.

Voor mij op de werktafel liggen de balgen van de 7 verschillende neophemasoorten. Naast de 5, in volièremilieu veel voorkomende soorten, zijn het ook de Oranjebuik, *Neophema chrysogaster* en de Rotsparkiet, *Neophema chrysostoma*. Het is overigens niet de eerste keer dat ik in contact kom met beide soorten, maar van mijn vorige ontmoetingen zijn de herinneringen vaag.

Overigens vraag ik me nu af of het toen werkelijk rotsparkieten betrof. De oranjebuik was in ieder geval wel een zuiver exemplaar (Grahl 1973).

Balgen vliegen niet. Je kan ze aanraken en van alle kanten bekijken. Je kunt de soorten naast elkaar leggen en vergelijken. Je krijgt zo een goed overzicht van de typische kleur- en tekenverschillen tussen de verschillende soorten. Hoewel de meeste exemplaren uit de vorige eeuw stammen is de kleur door de jaren heen niet negatief beïnvloed. Opvallend is, en het is om die reden dat ik het hiervoorgaande vertelde, dat een aantal vogels verkeerd gelabeld zijn. Turquoisepoppen zijn gedetermineerd als splendidpoppen en omgekeerd. Naar de conservator zijn hele groepen, door tijdgebrek nooit gecontroleerd. Als je beide soorten niet

regelmatig ziet en als er geen vergelijkingsmateriaal voorhanden is, kan het onder bepaalde omstandigheden moeilijk zijn de poppen op naam te brengen. Ik herinner me een discussie begin zestiger jaren, met een bekende parkietenfokker die naast een aantal zuivere ook onzuivere combinaties had opgezet omdat hij dacht dat ze tot dezelfde soort behoorden. Ondanks de herkenbaarheid en de mogelijkheid ze te vergelijken, bleef hij volharden in zijn opstelling. Als jonge gast houd je dan je mond.

In 1964 kwam ik voor het eerst in het bezit van een koppel turquoise's. In

een volière van 2.50 x 4,50 x 2.20-2.80 hoog en een binnenruimte van 2.25 x 1.50 en dezelfde hoogte vonden ze hun stek, tezamen met twee koppels groenlingen, en een koppel sijnen, kneuen, geelgorzen en vinken. Op de bodem liep een paartje Chinese dwergkwartels. Tot eind 1970, toen ik gedwongen werd het houden van vogels te staken, bleef deze samenstelling vrijwel ongewijzigd. Vooral de groenlingen en de kneuen hielden zich goed in dit gezelschap. De vinken en de geelgorzen hebben in deze volière echter nooit gebroed, de turquoise's wel. In een broedblok dat in het binnenhok was opgehangen, brachten ze vanaf het begin,

foto 1a: Koppel Turquoise

foto 1b: Koppel Splendid Verschillen tussen deze twee soorten in kleurdiepte van de blauwe en groene veerpartijen komen op de foto's goed tot uitdrukking.

De /

ssel

Ieder jaar jongen groot. Het popje viel op door de grote, oranjekleurige buikvlek. Een verschijnsel dat incidenteel optrad bij turquoisinepoppen en toen werd toegeschreven aan het gebied van herkomst. Betreffende pop kwam via een bevriend liefhebber bij Toon Jacobs terecht die, onder andere met behulp van dit exemplaar, met veel geduld en inspanning een prachtige stam roodbuik en rode turquoisines fokte. (hierover een volgende keer meer) Nooit zag ik in die jaren enig agressief gedrag van de turquoisine ten opzichte van de andere voliërebewoners. Begin 1984 kocht ik opnieuw twee koppels, een van het type roodbuik/rood en het andere zuiver geel van keel tot staartpunt. Beide koppels werden gescheiden gehuisvest in kleine vluchten van 0,90x2,00x2,20. Het geelbuik koppel verbleef daar tot het in 1987 werd verkocht. In het eerste jaar verliep de fok met dit koppel moeizaam, maar er speende toch enkele jongen. De jaren daarna brachten ze steeds twee nesten, zonder problemen groot.

Het roodbuik koppel werd na het eerste jaar verplaatst naar een voliëre van 1,00x3,00x2,00, die ze deelde met goudbuikjes, tijgervinken en St.-Helenafazantjes. Zonder al te veel problemen zorgden, vooral de prachtvinken in deze voliëre voor nageslacht. De meeste problemen had ik met de turquoisine. Hoewel het broedseizoen ieder jaar voorspoedig van start ging, de eieren bevrucht waren en de jongen goed uitkwamen, was een onweer voldoende om de cyclus te doorbreken. De pop verliet de eieren of voerde de jongen niet meer. Hetzelfde maakte de volgende eigenaar met dit koppel mee. Vijf jongen, vol in de veren werden na een fikse onweersbui aan hun lot overgelaten. Na een volgende wisseling van eigenaar werden de vogels binnen gehuisvest en hadden onweersbuien geen negatief effect op de pop.

De turquoisine heeft de naam nogal agressief te zijn. Mijn ervaringen in deze zijn genuanceerder. Soms kunnen ze flink uitvallen, met name naar soortgenoten, vooral andere mannen zijn dan het slachtoffer, ook hun zonen. Splendidmannen zien ze eveneens aan als concurrent. In ruime voliëres kunnen ze zonder problemen

samen gehouden worden met b.v. Polytilussoorten zoals de barraband, de prinses van Wales en de bergparkiet (z.o. Zomer 1989 en eigen waarneming) en andere kleinere vogelsoorten en duifjes. In grote voliëres kunnen meerdere paren hun stek vinden. De jongen die zich niet bewust zijn van de leefregels moeten onmiddellijk nadat ze zelfstandig zijn, worden uitgevangen, daar andere paren ze aanvallen (Hutchin e.a. 1985). Toby Martin (1989) zegt dat ze samen te houden zijn met de bourkesparkiet, maar geeft er de voorkeur aan, niet twee koppels in onbeschermde voliëres naast elkaar te huisvesten. Ook een koppel splendid kan men beter niet in voliëres direkt naast turquoisines plaatsen. Köster (1983) noemt ze agressief.

Ze broeden ongeveer drie weken nadat de blok, midden maart, is opgehangen. Dat is een langere periode dan de bourkes nodig heeft om in de broedstemming te komen en komt ongeveer overeen met de periode bij de elegantparkiet. In de literatuur wordt er regelmatig op gewezen dat ze nestmateriaal gebruiken. Zelf heb ik een keer een vijftal ligusterbladeren in een nest gevonden. Een proef met vele koppels turquoisines leverde echter in deze geen enkel resultaat op. De koppels geven meestal aan dat ze in broedstemming zijn doordat ze kuilen, soms zelfs holen in de grond graven. Het is echter aan te bevelen, in buitenvoliëres niet voor half maart de blokken te openen of op te hangen. De balts wijkt niet wezenlijk af van die bij de andere Neophema's. Soms is de stemming zo intensief, dat ze bij het koggooien los komen van de zitstok. De balts vindt ook wel op de grond plaats (Jacobs mondl.). Voor het uitvoeren van de paring, zoeken ze meestal de zitstok op of soms een kleine verhoging op de grond bijvoorbeeld de rand van de betonvloer (eigen waarneming). De agressie ten opzichte van de pop is heel wisselend. Soms zijn ze bijzonder fel, dan weer heel bezorgd. Komt de pop van het nest, voert de man haar onmiddellijk en leidt haar terug naar het nestblok. Het broeden begint meestal bij het derde ei. Wisselbroed is mogelijk, de man wordt dan nadat de eerste pop zit te

**Het bestuur
van de NBvV,
personeel
bondsbureau
en uw
redactie
wensen u
een goed en
vooral
gezond**

1992

ysel

De

foto 2a: Kopstudie Turquoise man

foto 2b: Kopstudie Splendid man. Vooral de diepere blauwe kleur van de Splendid man is opvallend.

foto 3a: Kopstudie Turquoise pop

foto 3b: Kopstudie Splendid pop. Let vooral op gele teugelkleur bij de Turquoise pop en de lichtere, minder uitgebreide blauwe kopkleur.

broeden, enkele ochtenden bij een andere pop gezet. Bij voorkeur uit het gezichtsveld van de eerste pop. De resultaten zijn zeer wisselend. Pop 2 zal uiteindelijk alleen haar jongen moeten groot brengen.

De turquoise is bijzonder goed tegen ons klimaat opgewassen en ze kunnen in buitenvolières met tochtvrije binnenruimtes overwinteren. In deze verschillen ze van de splendid, die gevoeliger is voor vocht, vooral in combinatie met lage temperaturen. Naar van der Rijt (mondl.) kunnen splendids zonder problemen in dezelfde omstandigheden overwinteren als de turquoise's.

Een volgend artikel beschrijft de verschillende mutaties en mutatiecombinaties die bij de turquoise zijn treden.

Interessant is een al enkele jaren lopend onderzoek naar de donkerfactor, de combinaties van getekende (opaline, bont) met pastel (geel) en een aanzet tot onderzoek van de verschillende "fallow" mutaties. Voor meer informatie of voor het actief meewerken aan onderzoekprogramma's, kunt U schrijven naar de auteur van dit artikel.

De Rode en Roodbuik Turquoise worden in een afzonderlijk artikel behandeld. Momenteel is schijnbaar in Amerika het onderzoek naar de

chemische samenstelling van de rode en gele kleurstoffen bij parkietachtigen in een afrondingsfase. Hopelijk is deze informatie binnenkort beschikbaar.

Literatuur:

Grahl W de (1973); Papageien unserer Erde. Band 1.
Zomer H. (1987); Neophema's.
Köster H. (1983); Die Grassittiche.
Hutchins B. and Lovell R. (1985); Australian Parrots.
Martin T. (1989); A. Guide to Neophema & Psephotus: Grass Parrots.

Tekst: Cees van Berkel
Foto's: Jan Blasman, Bob Dijkmans en Cees Scholtz/van't Hart, Van Os en Kloeg.

Roodmussen

Het tot de familie Fringillidae, de vinken, behorend geslacht *Carpodacus*, de roodmussen, telt 21 soorten en van verschillende soorten bestaan er meerdere rassen. De mannelijke vogels zijn in het algemeen fraai van kleur, van roze tot bordeauxrood en vele rassen hebben ook een vaak erg fraaie zilverachtige tekening op de kop, hals en keel en/of op borst en buik. De popjes daarentegen zijn bij alle soorten overwegend grauwbruin gestreept, de ene soort wat dieper bruin dan de andere, al of niet met een scherpere streep-tekening op onderdelen en vleugels. Het vorenstaande geeft al aan dat er een uiterlijk waarneembaar verschil is in de verschijningsvorm van man en pop; een seksueel dimorfisme.

1

begroeid met dichte struiken of uit vochtige beboste berghellingen. Maar ook hier zijn een paar uitzonderingen. De gewone roodmus, die ook in Europa voorkomt, houdt zich voornamelijk op in bewoonde streken en cultuurgebieden; de Sinai roodmus heeft zich in de loop van zijn ontwikkeling aangepast aan het leven in droge woestijnachtige gebieden en de Mexicaanse roodmus komt talrijk voor in dorpen en steden van Midden Amerika; vandaar ook de naam 'Housefinch'.

In de volière zijn het niet onaantrekkelijke vogels die het best tot hun recht komen in rijk beplante ruimtes waarin ze zich kennelijk het meest op hun gemak voelen. Ze zijn vrij sterk en kunnen het gehele jaar door in de volière blijven alhoewel het zeker is aan te bevelen dat de vogels vanuit

De legfels bevatten zo'n 3 tot 5 grijsblauwachtige eitjes welke vooral aan het stompe einde zijn voorzien van donkere bruinachtige vlekjes, die overigens ook wel eens ontbreken. De soorten welke voorkomen in het Himalayagebied broeden in juni-juli en er is slechts sprake van één legsel per seizoen. De andere soorten, vooral ook de Amerikaanse, hebben in het algemeen 2-3 legfels per seizoen. De broeduur bedraagt ongeveer 12-13 dagen.

Van de 21 soorten komen er 3 voor in de zogenaamde nieuwe wereld; 3 Amerikaanse soorten. De andere 18 soorten vinden hun domicilie in de oude wereld, waarvan slechts een enkele in Europa en de rest in Azië. Hun biotoop bestaat in het algemeen uit gebieden welke rijkelijk zijn

2

die volière ook een binnenverblijf kunnen bereiken waar ze, indien de weersomstandigheden daar aanleiding toe geven, een goed beschut plekje hebben.

Hun voedsel dient te bestaan uit een goede mengeling zogenaamde kanariezaden, aangevuld met een rijke variatie aan gras-en onkruidzaden. Tijdens de broedperiode maar ook daarna zij het in wat mindere mate, is een ruime aanvulling van dierlijk voedsel zeer gewenst. Vandaar dat het zachtvoer niet alleen uit eiwoer maar ook uit universeel-en insectenvoer dient te bestaan aangevuld met het nodige levend voedsel bestaande uit een enkele meelworm, buffalwormpjes, kleine regenwormpjes, maden, mierenpoppen, bladluï, spinnen, kortom wat er zoal voor ze tevergaren is. Daarnaast een stukje groen, wat fruit, bessen en dagelijks schoon en fris drink-en badwater. Hoe gevarieerder het voedsel is, hoe meer kans er bestaat dat met name de mannelijke vogels hun fraaie kleuren behouden. Veelal lopen die kleuren in de volière wat terug. Een caroteenhoudend voedsel kan wellicht die terugloop geheel of gedeeltelijk tegengaan.

Roodmus popjes weten soms op een geraffineerde manier de mannetjes te verleiden. In een in elkaar gedrongen houding, met fladderende vleugels en trillende staart, laten ze zachte liefelijke geluidjes horen en ze houden dat net zo lang vol tot het mannetje dansend om haar heen springt en uiteindelijk tot de paring overgaat. De nesten worden gemaakt van hooi, malse grashalmen, cocosvezel, twijgjes, mossen, planteworteltjes, etc.. De binnenkant, de nestkom, wordt bekleed met dierenhaar en/of veertjes en/of ander zacht plantaardig materiaal. Zijn de nesten in het algemeen komvormig, de Mexicaanse roodmus bouwt, als er geen nestholten van andere vogelsoorten in gebruik te nemen zijn, overdekte koepelvormige nesten met een ingang opzij. Een legsel bestaat, zoals eerder opgemerkt, uit 3 tot 5 eitjes en ze worden alleen door de pop bebroed. Pas uitgekomen jongen hebben een donkere, zwartachtige huid waarop enige grauwe grijsachtige donsveertjes voorkomen. Beide oudervogels voeden de jongen en als eventueel de pop weer aan een volgend legsel begint, neemt de man alleen die taak op zich. Als na ongeveer 14 dagen

de jongen het nest verlaten, gelijken ze het meest op de volwassen pop. Pas tijdens de jeugdrijs tekenen zich geleidelijk de mannetjes af en als die jeugdrijs achter de rug is, zijn ze volwassen; mannetjes rood, popjes bruin en gestreept.

Het is vanzelfsprekend dat we de jonge vogels tijdig van een vaste voeding voorzien. Als ze zo'n 6 à 7 dagen oud zijn, zal het aanleggen van de ring, 2.7, 2.9 mm of 3.2 mm afhankelijk van de grootte van het ras, weinig problemen veroorzaken. Ook nestcontrole geeft in het algemeen geen problemen, mits men altijd maar rustig te werk gaat.

De zang is in het algemeen gesproken niet bijzonder, maar zeker wel aangenaam om te horen. De mannetjes zingen vooral tijdens de broedperiode het vurigst.

Niet altijd lukt het om roodmussen in een gezelschapsvolière te kweken. Het is allemaal afhankelijk van het karakter van deze en de andere vogels in die ruimte; is ook afhankelijk van de grootte van de volière. Elke vogel houdt ook daarin toch een eigen territorium aan en het is begrijpelijk dat hoe meer ruimte er beschikbaar is, hoe groter de kans is dat alles zonder problemen verloopt. Is de ruimte niet zo groot, dan is het te

overwegen om de soorten paarsgewijs te houden. Bij onder anderen de Mexicaanse roodmus komt het wel voor dat die andere eveneens roodkleurige vogels in hevige mate achtervolgt. U begrijpt, dan komt er van broeden weinig terecht. In elk geval is het verstandig om de vogels veelvuldig te observeren en nauwlettend in de gaten te houden hoe de onderlinge verhoudingen liggen en als dat goed lijkt of het dan ook goed blijft.

De soorten

Carpodacus (Procarduelis) rubescens, Blandford roodmus.

Geen ondersoorten, verspreiding Himalaya en West China. De grootte is ongeveer 15 cm. De man heeft een karmozijnrode achterschedel, nek en stuit, bruinroodkleurig rugdek, bruinzwarte vleugels met twee dwarsstrepen en bruinzwarte staart. De vleugel-en staartpennen zijn rood omzoomd. Rond de ogen karmozijnrood en bruin, wangen, kin en keel rozerood, borst en flanken meer roodbruin en onbestreept noch gepareld of gevlekt. De popjes zijn grijsbruin, lichter op de onderdelen. Vleugels en staart bruin, pennen zijn in plaats van rood meer geelrood afgezet. Het zijn bewoners van lichte dennen-en berkenbossen tot op hoogten van 2800 tot 4800 meter. In de winter dalen ze af naar 1350 meter.

Carpodacus (Procarduelis) nipalensis, Nepal roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.n.kangrae**, West Himalaya; **C.n.nipalensis**, centraal himalayagebied en Noord Assam; **C.n.intensicolor**, Sikang, West China en Noord Birma. Lengte 15-15 cm. De man heeft een donkerroze voorhoofd, wenkbrauwen en keel. Een karmozijnachtige bruine oogstreep accentueert de koptekening. De borst vertoont een karmozijnachtige bruine band met vage dwarsstrepen en de rest van de onderzijde is rozerood. Vleugels en staart zijn zwartbruin waarvan de pennen een lichtbruine zoom hebben. De kleine armpennen zijn roodbruin en de scherpe snavel is donkerhoornkleurig. Het popje is donkerbruin tegen mat zwart aan, met een onopvallende bestreping. In de winter leven ze in gebieden op hoogten tot 2600 meter, in voorjaar en zomer in de rododendron-en dennenwouden, maar ook op rotsachtige hellingen waar alleen wilde planten (onkruiden)

welig tieren, tot op een hoogte van bijna 4000 meter. Een vrij schuwe vogel die leeft van bloemknoppen, loten en zaden, maar ook van nectar van de rododendrons. Ze nestelen aan de voet van struiken en in rots-hoïten. Het ras *intensicolor* is nog donkerder dan de hiervoor beschreven nominaatvorm en het ras *kangrae* is bruiner.

Carpodacus (Erythrina) erythrinus, 'Gewone' roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.e.erythrinus**, Oost Europa, West Azië, India en Indochina; **C.e.grebnitskii**, Oost Siberië, Mantsjoerije en Zuidoost China; **C.e.kubanensis**, Kaukasus; Iran, West India; **C.e.ferghanensis**, Centraal Azië en Noordwest India; **C.e.roseatus**, Himalaya, Tibet, China, Zuid India en Indochina. Ze zijn ongeveer 14-15 cm groot. De man is karmozijnrood op de schedel, hals, keel borst en stuit. De wangen zijn bruinachtig en rood bewaasd. Buik en onderstaart vuil wit. Rug donkerbruin rood bewaasd, mantel bruin karmozijnrood met donkere vlekken, vleugels en staart bruin. Op de vleugels een vage lichte witachtige tot bruinroze dwarsstreep. De snavel is redelijk breed en hoornkleurig. De pop heeft een grijsbruin verenkleed met zware donkere bestreping op rug en vleugels. De onderdelen zijn witachtig en nagenoeg onbestreept. Hun biotoop is vochtige bossen en hun voedsel bestaat in de zomer uit knoppen en loten van bomen, zoals van de berk, de wilde kers, appel, sering en lijsterbes, naast normaliter de zaden van allerlei grassen en wilde planten. Het nest is vrij diep. In het bergachtig gebied van Azië komen ze tot op hoogten van 3700 meter. De mannen zijn pas na de tweede voorjaarsrui echt helemaal op kleur. Tussen de rassen bestaan er verschillen in kleurnuancesen tekening, echter zonder dat ze daardoor sterk op een andere soort zouden lijken.

Carpodacus (Erythrina) purpureus, Purpervink.

Rassen en verspreiding: **C.p.purpureus**, Canada en het Noorden en Zuidoosten van de Verenigde Staten van Amerika; **C.p.californicus**, Zuidwest Canada en het Zuidwesten van de Verenigde Staten van Amerika. Ze zijn ongeveer 14-15 cm groot en breder van postuur dan de Mexicaanse roodmus. De mannelijke exemplaren hebben een purperrode

kop, borst en stuit en vuilwitte onderdelen. De flanken zijn geelachtig met een roodachtige vlektekening, de rug is roodbruin met bruinzwarte strepen en de vleugels en staart zijn bruinzwart. De vleugelpennen zijn bleekbruin afgezet en op de vleugels is een bruinachtige dwarsstreep zichtbaar. Het popje heeft een bruine zware bestreping, cremeachtige wenkbrauwen en keel.

Ze komen in lichte naakbossen, loofbossen en open cultuurgebieden voor. Tijdens de wintertrek komen ze veelvuldig naar bewoonde gebieden. In het ene deel van hun verspreidingsgebied zijn het trekvogels, in het andere deel standvogels. Hun roep heeft een metaalachtige klank. Tijdens de balts wordt het heen en weer wiegende lichaam in allerlei vreemde houdingen gewrongen om toch maar op te vallen. De vleugels laten ze daarbij hangen en de staart is breed gespreid; nog niet hun nestje maar dat zal bij zo'n voorstelling niet lang duren, er is altijd wel een popje die zich laat verleiden.

Carpodacus (Erythrina) cassinii, Berg purpervink.

Geen ondersoorten, verspreiding Zuidwest Canada, de westelijke Verenigde Staten van Amerika en Noord Mexico. Hun grootte bedraagt 16 cm. Voorhoofd en kruin helder karmozijnrood dat heel sterk en fraai contrasteert met de bruine nek. Lange rozeachtige wenkbrauw- en baardstrepen die een brede roodbruine teugel en oogstreep begrenzen. De keel, bovenborst en stuit licht rozerood. Ze hebben opvallend lange vleugels, althans voor roodmussen, die bruin van kleur zijn. De bruine mantel vertoont zwartbruine vlekken. De onderstaart is lichtbruin. Snavel is dik, puntig en bruin hoornkleurig. De pop heeft geen rood aan de kop, heeft wel een bruinachtige wenkbrauwstreep, is bruin op het bovendek en licht bruin op de onderdelen die bovendien zwartbruine vlekjes vertonen.

Ze voeden zich onder anderen met de zaden van de esdoorn en de es en de bessen van de meidoorn. Hun zang is gevarieerd. De balts vindt meestal plaats in de top van een

spar. Al zingend maakt de man snelle bewegingen met de vleugels. Hij houdt de staart omhoog en de wat langere dan normaal zijnde kopveren worden als een kuifje opgezet. Het nest dat de pop in haar eentje bouwt is omvangrijk en het bevindt zich meestal op het uiteinde van een denetak, vrij hoog in de boom.

Carpodacus (Erythrina) mexicanus, Mexicaanse roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.m.frontalis**, Zuidwest Canada, Westelijk USA, Noordwest Mexico; **C.m.clementis**, eilanden San Clement en Los Coronados; **C.m.mcgregon**, San Benito; **C.m.amplus**, Guadelope eiland; **C.m.ruberrimus**, Californië en Noordwest Mexico; **C.m.rhodopus**, Sinaloa; **C.m.coccineus**; Zuidwest Mexico; **C.m.potosinus**, Noord en Centraal Mexico; **C.m.centralis**, Centraal Mexico; **C.m.mexicanus**, Zuid en Centraal Mexico; **C.m.griscomi**, Guerrero. De lengte van deze rassen is ongeveer 13-14 cm.

Van de man is het voorhoofd en een gedeelte van de schedel karmozijnrood evenals de wenkbrauwen, keel, bovenborst en stuit. De oogstreep is bruin. Nek en rug is bruin, onderbuik

en verdere onderdelen vuilwit, flanken lichter met donkere bestreping, bruinzwarte vleugels en staart. De vleugelpennen hebben een wat vage lichtbruine omzoming. De snavel is kort en min of meer stomp. Het popje heeft bruine bovendelen, donker bestreep en lichtbruine onderdelen met bruinzwarte vlekken. Er bestaat een grote variatie aan verschijningsvormen, vooral waar het de intensiteit van de rode kleur betreft en/of de scherpte van de tekening c.q. bestreping.

Nog veel vogelliefhebbers noemen deze vogel **Mexicaanse goudvink**, dit is een volslagen verkeerde naam. Overigens is het deze roodmussoort die het meest gehouden en veelvuldig wordt gekweekt.

Carpodacus (Procarduella) pulcherrimus, Pracht roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.p.pulcherrimus**, Himalayagebied; **C.p.waltoni**, Zuidoost Tibet en Zuidwest Sikang; **C.p.argyrophrys**, Oost Tsinghai West China; **C.p.davidianis**, Centraal Mongolië. Ze meten 14 cm. Bij de mannen is de schedel, nek en mantel grijsbruin met grijszwarte lengtestrepen. Enkele plekjes op het

voorhoofd, de wenkbrauwstreep, wangen, kin en keel zijn zilverachtig roserood, stuit bleekroze. Buik en flanken roze en witachtig gehamerd. De vleugels zijn donkerbruin met daarop twee, zij het vage, rozekleurige dwarsstrepen. De staart is donkerbruin. De snavel is hoornkleurig en spits. De pop is boven rozekleurig bruin met donkerbruine tot zwarte strepen. De wenkbrauwstreep valt nog net op, is min of meer zandkleurig. Onder is de pop cremeachtig tot vuilwit, bruin bestreep.

Ze komen veelvuldig voor tussen de 4000 en de 5000 meter hoogte, althans in de zomer en ze broeden dan in de dichte rododendronstruiken of in jeneverbessstruiken. In de winter dalen ze af tot ongeveer 2000 meter.

Carpodacus (Procarduella) eos, Stresemann's roodmus.

Geen ondersoorten, verspreiding West China en Oost Sikang. Lengte is 15-16 cm. De man heeft een geheel bruine schedel, nek en mantel met bruinzwarte bestreping, en een bruinzwarte oogstreep. Een smalle band op het voorhoofd, de wenkbrauwstreep, wangen, kin en keel zijn zilverachtig roze, zo ook de stuit en

Roodmussen

6

7

KONACORN

Eivoer – Eifutter

"Het Beste Eivoer"

**Samengesteld voer voor het kweken van:
Kanaries, exoten, wildzang, kleine en grote
parkieten**

Konacorn eivoer - puur natuur,
heeft alles - bevat alles. Konacorn
eivoer in 5 en 10 kg voordeel-
verpakking

nieuw! Konacorn papegaaienvoer echt iets
speciaals samengesteld uit meer
dan 25 soorten zoals o.a. lijster-
bessen, wortelen, pepers en de
Evita korrel.

attentie! Vraag bij uw voedingsleverancier
eens naar
Konacorn kwaliteits vogelvoerders.

Konacorn de merknaam van

Jaap Koopman Diervoeding B.V.

Industrieweg 23 7761PV - Schoonebeek
Tel.: 05243-2222-2400
Fax: 05243-2800

de onderdelen. Vleugels en staart zijn bruin met donkerder tot zwarte bestreping. De snavel is donker hoornkleurig. Het popje heeft een bruinachtig verenkleed met donkerbruine bestreping.

Het zijn vogels van de hogere regionen, 4000 tot 5000 meter. De hellingen van die bergachtige gebieden zijn begroeid met wilde planten, onkruiden, struiken en dichte bosjes. Hun voeding bestaat uit zaden, knoppen, loten en bessen.

Carpodacus (Procarduelis) rodochrons, Wenkbrauw roodmus.

Geen ondersoorten, verspreiding Himalaya. Lengte 15 cm. Bij de man is de schedel, teug en oogstreep roodbruin met op de schedel donkerder bestreping. Een smalle voorhoofdsband, uitlopend in een lange wenkbrauwstreep, is zilverachtig rozerood. De mantel is roodbruin met donkere strepen, stuit rozerood, vleugels en staart bruin waarvan de pennen een rozekleurige zoom hebben. De onderdelen zijn rozebruin. De pop is geelbruin, zwaar en donker bestreept, de wenkbrauwstreep is bruin-geel. Tijdens de zomer vertoeven deze vogels op hoogten van 4000 meter, in de winter afdalend tot 1800 meter, waar ze zich dan ophouden op de open met grassen begroeide hellingen, in dichte struiken en in kreupelhout. Broeden doen ze in nesten welke meestal worden gebouwd in jeneverbestruiken maar ook wel in dichte rododendrons. Hun voedsel bestaat uit zaden en bessen, dat ze veelal op de grond vergaren.

Carpodacus (Procarduelis) vinaceus, Wijnrode roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.v.vinaceus**, West China en Oost Sikang; **C.v.formosanus** in Taiwan. Ze zijn zo om en nabij de 16 cm groot. Een geheel bordeauxrode ietwat zwart gehamerde vogel, althans de mannelijke exemplaren. Op de schedel zijn ze ietsje lichter van tint. De wenkbrauwstreep is bleekroze en doet zilverachtig aan. De schouderdekveren hebben een wat lichtere rozeachtige vlek. Vleugels en staart zijn zwart en op de vleugels bevinden zich twee kleine witte vlekjes. Kin en keel hebben iets zilverachtigs en de snavel is donker tegen zwart aan. De pop is donker olijfbuin, lichter en valer bruin op de onderdelen. Wenkbrauwen en vleugelvlekken meer geelbruin.

Ze leven op hoogten van 3000 meter waar ze zich ophouden in de vochtige bamboestruiken. Het ras formosanus is het donkerst en de stuit van dat ras is paarsachtig van kleur. In Duitsland noemt men dit ras Burgunder karmingimpel en kort geleden werd er aldaar over een geslaagde kweek gepubliceerd. De jongen zijn nagenoeg naakt, een enkel grijsachtig donsveertje bevindt zich op de vrij donkere roserode huid. De snavelhoeken zijn wit omrand zodat de jongen wel heel brede bekken lijken te hebben. Bij het uitvliegen gelijken ze op de pop.

Carpodacus (Procarduelis) edwardsii, Edward's roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.e.edwardsii**, West China en Oost Sikang; **C.e.rubicunda**, Himalaya, Zuidoost Tibet en Noord Birma. Hun grootte is 14-15 cm. De kop van de man is donkerroodbruin tegen zwart aan, zo ook de teugel en de oogstreep. De wenkbrauwstreep, wangen, kin en keel zijn donker rozeachtig met fijne zilverachtige tekening. Borst is donkerbruin met roze vlekjes en vaag zwart bestreept. De buik en de rest van de onderzijde is lichter

8

van kleur. Het bovendek is donker bruinrood van kleur met zwartachtige bestreping. Bruinzwarte vleugels en staart en een donkerbruine stuit. De snavel is donker hoornkleurig. De pop heeft een bruinkleurige kopbevedering, donkere wenkbrauwen en op de donkerbruine keel bruingeelachtige punten. De mantel is kastanjebruin. Over het geheel genomen is zij eenvoudig bruin met zwartachtige tekening. *C.e.rubicunda* is donkerder van kleur, meer purperachtig en de kop en borst meer kastanje bruin.

Ze broeden op hoogten van 3000 meter in dichte rododendron- of jeneverbesstruiken. Hun gehele leven speelt zich voor een belangrijk deel af in de onderbegroeiing van hun biotoop. Ze zijn van nature vrij schuw.

Carpodacus (Procarduelis) synolicus, Sinai roodmus.

Rassen en verspreiding: *C.s.synolicus*, Sinai woestijn; *C.s.salimalii*, Noordoost Afghanistan; *C.s.stoliczkae*, Zuidwest Sinklang en *C.s.belcki*, Noordoost Tsinghai en Noordwest China. Ze zijn 14-16 cm groot. De man heeft over het voorhoofd een smalle zilverachtige rose band die uitloopt op oogstreek en wangen. De schedel is ook zilverachtig rose. Voor de rest is de kop donkerroze. Nek en rug zijn bruin roze, vleugels kastanjebruin roze bewaasd, stuit rozerood en

de staart bruin. Er is slechts een vage streep-tekening zichtbaar. De onderdelen zijn rozerood, naar onder overgaand in bleek roze. De pop is bleekbruin met nog vagere bestreping.

Over het geheel genomen is deze soort valier van kleurstellingen dan de andere soorten. Buiten het broedseizoen leven ze in kleine groepjes en voeden ze zich met zaden, knoppen, bloemen, vruchten en groen blad. Ze nestelen in rotsspleten en een logsel

bestaat uit 4-5 licht blauwgroene eitjes die kleine vlekjes vertonen aan het stompe einde. Tijdens de broedperiode vertonen mannetjes van deze soort op de buik een zogenaamde broedplek en daardoor heerst de mening dat ook zij daadwerkelijk aan het broedproces deelnemen. In het tweede jaar zijn de vogels pas op volle kleur. Het ras salimalii is overwegend bleker en valier van kleur dan de nominaatvorm. *Stoliczkae* is overigens nog bleker, bijna isabel met een

9

10

vage roze teint op de borst. Beicki is donkerder, bruiner en matter van kleurstellingen.

Carpodacus roseus, Pallas roodmus.

Geen rassen, verspreiding Altai, Oost Azië, Noord China en Centraal Japan. Hun grootte bedraagt ongeveer 16 cm. Een van de mooiste roodmussen. De man heeft een overwegend licht karmozijnrood verenkleed. Op het voorhoofd, kin en keel komen tal van kleine witte stipjes voor, als een baard uitlopend tot de

halszijden. Rugdek, vleugels en staart bruinachtig met zwarte bestreping, rood bewaasd. Op de vleugels twee witte tot cremeachtige dwarsstrepen. De vleugel- en staartpennen hebben rozerode zomen. De snavel is kort en meer kegelvormig, donker hoornkleurig. De popjes hebben in tegenstelling tot de andere soorten, duidelijk rood aan het voorhoofd, op de bovenborst en op de stuit. De rest van de bevedering is donkerbruin met een zwarte bestreping.

Hun leefgebied is de Siberische taiga waar ze zich bij voorkeur ophouden

in de berken-, de sparren- en de denbossen. In de winter zwerven ze in grote groepen en komen dan regelmatig in de nabijheid van bevolkte- en cultuurgebieden. Tijdens de balts weet de man zich zodanig te presenteren dat zijn fraai zilverkleurige kop alsook de borstpartij het best naar voren komt, ietterlijk en figuurlijk. Pronken, noemen we dat. Voorts beweegt hij zijn vleugels en vormen de lichtelijk opgezette wat langere kopveertjes een klein kuifje. Het popje wijdt zich geheel aan nestbouw en broeden. Op de 3 tot 5 eitjes zit ze ongeveer 14 dagen. Pas uitgekomen jongen hebben een vrij donkere grijsachtige matige donsbevedering.

**Carpodacus trifasciatus, Driestrep-
pen roodmus.**

Geen rassen, verspreiding West China en Zuidoost Tibet. De soort is 16-17 cm groot. De man heeft een donkerrode purperachtige schedel en nek, grijsachtige schouders en bovenrug met zwarte lengtebestreping. De vleugels zijn zwartbruin met twee rozeachtige dwarsstrepen. Bovendien hebben de middelste vleugeldekveertjes witte toppen waardoor het net is of naast de twee eerderbedoelde vleugelstrepen er nog een derde aanwezig is; vandaar de naam. De stuit is zwartrood, de staart zwart. Voorhoofd wangen en keel zijn roodzwart met een fijne witachtige verticale bestreping. Met name de kopbevedering glanst als zijde. De borst en een gedeelte van de flanken zijn donkerrood, op het midden van de buik is de

11

16

12

De

osel

13

bevedering grijsachtig met een vage zwartachtige bestreping en de verdere onderdelen zijn grijsachtig wit. De pop heeft een grijszwarte kopbevedering zonder noemenswaardige tekening, een okerkleurige vaag zwartgestreepte borst en een gedeelte van de buik. De verdere onderdelen zijn

witachtig. Ze leven in de onderbegroeiing van de naaldbossen van het hooggebergte. Het komvormige nest is hoofdzakelijk van heel fijne planteworteltjes, zogenaamde haarworteltjes, gemaakt en bevindt zich vrij laag in een dichte struik. De 3 tot 4 eitjes waaruit een compleet legsel bestaat,

14

zijn blauw met kleine bruine vlekjes: **Carpodacus (Procarduelis) rhodopeplus. Gevlekte roodmus.**

Rassen en verspreiding: **C.r.rhodopeplus**, Himalayagebied, **C.r.verreauxii**, West China en Noord Birma. Hun lengte is ongeveer 18 cm. Wordt ook wel grote roodmus genoemd, maar vreemd genoeg is deze soort bij lange niet de grootste. Bij de man is de schedel, nek en kopzijden donker karmozijnrood. De keel, borst, buik en stuit zijn lichtrozerood enigszins gehamerd. De vrij lange wenkbrauwstreep is zilverachtig rozerood. Vleugels en staart zijn bruinzwart. De kleine armpennen hebben rozekleurige uiteinden en op de vleugels is een lichtere dwarsstreep zichtbaar. De snavel is geelachtig hoornkleurig. De pop is bruin met donkerder bruine bestreping en zij heeft geelachtige wenkbrauwen.

Zomers leven ze op de nog begroei-de bergflanken boven de boomgrens, zo'n 4500 meter hoog. In de winter dalen ze af tot 2000-3000 meter. Broeden doen ze in dichte roddendronstruiken en de 4-5 eieren zijn blauw waarvan er zijn met en zonder tekening. Het ras verreauxii is wat kleiner dan de nominaatvorm en heeft een meer prominente dubbele vleugelstreep.

Carpodacus (Procarduelis) thura, Thura roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.t.blythi**, Noordoost Afghanistan, Pakistan en de westelijke Himalaya; **C.t.thura**, Centraal Himalayagebied; **C.t.feminus**, Zuidoost Tibet en West China; **C.t.dubius**, Zuidoost Tsinghai en Noordwest China; **C.t.deserticolor** in Noordoost Tsinghai. Hun grootte bedraagt 16-17 cm.

De man heeft een redelijk brede zilverwitte voorhoofdsband die uitloopt in met rood doorspekte wenkbrauwstrepen. Op de roze kin en keel komen fijne witte baardstreepjes voor. De wangen en feugel zijn donkerder rood en de borst en buik rozerood. Onderbuik en anusstreek witachtig. Bovenkop donkerbruin met zwarte bestreping evenzo de rug en de vleugels. Op de vleugels een witte dwarsstreep. De stuit is lichtroze en de staart bruin. Het popje is meer cremeachtig tot lichtbruin met zware bruinzwarte bestreping. Zij heeft een geelkleurige stuit. Het zijn rustige vogels die leven tussen 3000 en 5000 meter, 's winters lager in lichte dennenbossen. Het komvormig nest is een stevig bouwsel van fijne gras-

sen en mos en bekleed met dierenhaar. De eitjes zijn dof groenblauw met zwartachtige stipjes. Het ras femininus is bleker en meer gestreept, vooral op de borst en op de keelstreek. Dubius is op de kop meer roze en lichter dan femininus. Deserticolor is zeer licht van kleurstelling en het grootst van formaat.

Carpodacus (Procarduelis) rhodochlamys, Roodrug roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.r.rhodochlamys**, Centraal Azië; **C.r.kotschubeii**, Zuid en centraal Azië en **C.r.grandis** Pakistan en Westelijke Himalayagebied. Grote vogels; 18-19 cm. Het mannetje heeft een grijsbruine schedel, nek, schouders en rugdek met fijne donkerbruine lengtestreepjes. De vleugels zijn rood bevaasd. De grote vleugelpenningen en staartpenningen zijn donkerbruin, stuit is karmozijnrood. Voorhoofd en wenkbrauwstreep licht zilverschachtig roze, teugel en oogstreep bruin doorlopend op de oorstreek. De wangen, kin, keel, borst en buik zijn roze van kleur en de onderbuik en flanken wat lichter van tint, meer naar grijs gaand. Op en aan de kop is het roze heel fijn van witte streepjes voorzien. De pop heeft veel weg van de pop van *C.thura*, maar zij mist de wenkbrauwstreep en het geel op de stuit. *C.r.grandis* is een fractie groter en het rugdek van kotschubeii is roder van tint. Het zijn bewoners van de buitenste regionen van naaldbossen, de rotsachtige open gebieden die begroeid zijn met wilde planten, verspreid staande bomen en struiken en kreupelhout, op hoogten van 2500-3000 meter. Hun voedsel bestaat uit zaden, loten, bessen en insecten. Vanaf een goed zichtbare plaats laat de man, vurig zingend, horen wat zijn gebied is. Baltsend pronkt hij, al dansend, met zijn roodkleurige borst waarbij hij de vleugels laat hangen en bijgevolg die borst nog groter en breder lijkt dan die al is. Het nest bevindt zich op 1.50 tot 2 meter hoogte in een boom of struik. Het is van binnen gestoffeerd met dierenhaar. De 2-4 lichtblauwe en voorzien van bruine puntjes zijnde eieren, worden gedurende 12-13 dagen door de pop bebroed. De man houdt zijn territorium nauwgezet vrij van soortgenoten.

Carpodacus (Rubicilla) rubicilloides, Oosterse grote roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.r.lucifer**, Himalaya; **C.r.rubicilloides**, Oost Singkang, Oost Tsinghai en Zuidwest

China. Ze zijn 19-20 cm groot.

Het achterste gedeelte van de schedel van de man, de nek, schouders, rug en roodbewaasde vleugels zijn bruin met donkerder bestreping. De staart is meer zwartachtig. De rest van het gevederte is karmozijnkleurig, getekend met fijne kleine witte streepjes. De teugel is bruin en de stuit rood. De tint op onderborst en buik en verder naar onder is lichter dan de overige roodkleurige veervelden. De snavel is donker hoornkleurig. De pop mist alle rood, is dus geheel bruin met een donkere bestreping. In de zomer leven ze op hoogten van 4000-5000 meter en bij voorkeur in open rotsachtige gebieden. Het nest is laag bij de grond in een dichte struik. De 4-5 eieren zijn mooi blauw van kleur met enkele zwarte stipjes. *C.r.lucifer* is het grootst en ook wat donkerder van kleuren.

Carpodacus (Rubicilla) rubicillia, Grote Kaukasus roodmus.

Rassen en verspreiding: *C.r.rubicillia*, Kaukasus; **C.r.diabolica**, Noordoost Afghanistan; **C.r.kobdensis**, Altai en West Mongolië; **C.r.severtzovi** van Pakistan tot West China. Hun lengte is 20-21 cm en daarmee de grootste van het geslacht. De man heeft een helderrode kop, wangen, kin, keel en borst. De buik en verdere onderdelen alsook de stuit zijn wat lichter van kleur. Al de rode veervelden zijn getekend met grijswitte stipjes, meer gestippeld dan gestreept, van bovenaf fijn tot wat grover, driehoekige kleine vlekjes, op de onderdelen. De rug is onbestreeptbruingrijs met een roodachtige waas. Vleugels donkerder bruin tot zwartachtig alsook de staart. De snavel is geelachtig bruin en zwaar. De pop is bruingrijs, donkerbruin zijn haar wangen, vleugels en staart en de onderzijde is grijsachtig bestreept.

Een soort die vertrouwd is met de eeuwige sneeuw, levend op hoogten van 5000 meter. In de winter vormen ze, vaak samen met sneeuwvinken, vrij grote groepen die dan afdalen tot in lager gelegen cultuurgebieden. De territoriumzang van de man, klinkt klagelijk en wordt afgewisseld met zwaar geklok. Hun nest, waaraan het popje nagenoeg alle werk verricht, het mannetje brengt soms alleen maar wat materiaal aan, is breed en gemaakt van plantestengels en worteltjes. Een legsel bestaat uit 4-5 groenblauwe eieren met zwarte of grijsachtige vlekjes aan het stompe einde. *C.r.severtzovi* is bleker van

kleur dan de nominaatvorm en de roze kleur blijft beperkt tot het voorste gedeelte van de schedel. Het rugdek is grijs met een dunne rozeachtige zweem. De andere twee rassen zitten qua verschijningsvorm tussen beide in.

Carpodacus (Pyrrhospiza) puniceus, Berg roodmus.

Rassen en verspreiding: **C.p.kilianensis**, Zuid en Centraal Azië; **C.p.humii**, Pakistan, Noord India en de westelijke Himalaya; **C.p.puniceus**, Centraal Himalayagebied, Zuidwest Sikang en Zuidoost Tibet; **C.p.sikangensis**, Sikang; **C.p.longirostris**, Oost Tsinghai en West China. Ze zijn 20 cm groot. Voorhoofd van de man en een vrij brede wenkbrauwstreep is scharlakenrood, teugel en oogstreep bruin, oorstreek, wangen, kin, keel, borst en buik iets lichter met soms vage grijswitte fijne streepjes en vlekjes. Flanken en onderbuik meer licht grijsachtig roodbruin. Schedel, nek, rug en mantel grijsbruin, vleugels en staart donkerder bruin en de stuit rozerood. De snavel is lang en hoornkleurig. Het popje is bruin met op de borst witachtige vlekjes en verder gestreept.

Hun wat langere snavel is afgestemd op het voedsel dat deze soort gewoonlijk opneemt en dat bestaat niet alleen uit zaden maar ook uit insecten die ze uit de rotsspleten peuteren. In Nepal zijn ze gesignaleerd op hoogten van 5400 meter, een eind boven de boomgrens. Het nest, gebouwd in een rotsholte of op de grond onder wilde planten of roddendronstruiken, heeft een opvallend dikke bodem van fijne twijgjes en takjes. Een natuurlijk gevoel voor isolatie! *C.r.kilianensis* is lichter van kleur en ook minder bestreept; *C.r.longirostris* is het lichtst van kleuren maar ook het grootst van formaat en *C.r.sikangensis* zit er tussen in alhoewel er verschillende kleurvarianties bestaan.

Carpodacus (Kozlowia) roborowskii, Tibetaanse roodmus.

Geen ondersoorten, verspreiding Tsinghai en ze zijn 16-17 cm groot. De man is rozerood, kop karmozijnrood met grijswitte, zilverkleurige, puntjes in de nek en meer driehoekige kleine vlekjes op de keel. Bruinzwarte vleugels en staart en de flanken zijn vaag zwart gevlekt. Van de vleugels zijn de handpenningen roze afgezoomd, zo ook de staartpenningen. De twee buitenste staartpenningen hebben overigens een witte afzoming.

VAN KEULEN KOOIEN

Van Keulen heeft een uniek kooienprogramma voor de liefhebber en de handel: • Broedkooien • Verkoopkooien • Ziekenkooien • Vluchtkooien.

Ook Volièrebouw • Broed machines • Vogelposters. Uitgebreide informatie staat in de gratis folder die u bij ons kunt aanvragen.

VAN KEULEN

Van Keulen Kooien
van den Bergsweg 18,
7442 CK Nijverdal.
Telefoon 05486-12452

15

Roodmussen

De snavel is fijn en hoornkleurig. De pop is bruin en bestreep, rugdek rozerood bewaasd, vleugels en staart donker.

Het zijn bewoners van droge steppen op hoogten van 5000-5300 meter.

Noot:

Tussen haakjes is de geslachtsnaam vermeld zoals die voorkomt in de continentale literatuur, o.a. de Duitstalige lijsten. Onze voorkeur gaat echter uit naar de Angelsaksische, de engelstalige checklisten en opvattingen.

Literatuur:

Maandblad Onze Vogels, jaargang 1 tot en met 52.

Tal van veldgidsen.

Birds of India en Pakistan, Salim Ali en S.Dillon Ripley.

Birds of China, R.Meyer de Schauensee.

Les Oiseaux de Chine passereux, R.D.Etcheopar.

Die Vogelarten der Erde, Hans E.-O.Walters.

Checklist of the Birds of the World, Howard and Moore.

16

17

Onderschriften

- 1) Roodmus man (cs)
- 2) Roodmus pop (cs)
- 3) Mexicaanse roodmus man (cs)
- 4) Mexicaanse roodmus man en pop (cs)
- 5) Pracht roodmus (bd)
- 6) Stresemann's roodmus (cs)
- 7) Wijnrode roodmus (bd)
- 8) Edwards roodmus (jb)
- 9) Pallas roodmus (cs)
- 10) Driestrepen roodmus man (bd)
- 11) Driestrepen roodmus pop (jb)
- 12) Driestrepen roodmus man (jb)
- 13) Thura roodmus man (bd)
- 14) Thura roodmus pop (bd)
- 15) Roodrug roodmus man (cs)
- 16) Oosterse grote roodmus man (bd)
- 17) Oosterse grote roodmus pop (bd)

21

Een nieuw jaar, een nieuw kweekseizoen.

Eind januari, een moment dat de haastigste liefhebbers al weer kweekvogels op het nest hebben zitten, misschien zelfs al jonge kanaries hebben of.....een beetje ongeduldig op dat legsel zitten te wachten. Als je kleurkanaries broedrijp/geslachtsrijp zijn, dan is er, ondanks de datum die de kalender aangeeft, geen enkele reden om ze tegen te houden, de broedkooi in en het spel kan beginnen. Maar zijn ze er rijp voor? Het heeft geen zin, kanaries die niet rijp zijn voor de kweek, toch maar vast in de broedkooi te plaatsen. Niet rijp, dat kan zijn omdat:

- de vogel te jong is, dus minder dan 9 à 10 maanden oud is,
- ze nog niet het gewenste aantal lichturen, minimaal 14 per dag hebben genoten,
- de lichturen in een te korte tijd zijn opgevoerd, dus met te grote sprongen,
- de rustperiode (lees winter) te kort is geweest,
- de verstrekkingen niet optimaal geweest zijn.

Leeftijd, dat is duidelijk. Licht, minder dan 14 uren per dag kan soms, vooral van oudere popjes, toch een legsel opleveren. Door het te klein aantal lichturen zal de man in vele gevallen niet geslachtsrijp zijn en zal het legsel dus onbevruucht zijn. Het in korte tijd opvoeren van lichturen en dan maar snel legfels proberen te krijgen is nadelig om diezelfde reden, n.l. geen bevruchting. Is de rustperiode tekort geweest, dat kan heel goed als je al in november met lichtverlenging begint, dan is de jonge, onvolgroeide vogel op een te jonge leeftijd en op een onjuist moment tot kweek, of tenminste de voorbereiding daartoe, aangezet.

Verstrekking onvolledig?

Je mag het nergens hardop zeggen, je krijgt meteen te horen dat ze dit en dat gehad hebben maar als je dan vraagt, waarom wel dit en waarom niet b.v. de benodigde vitamine's, een beetje tarwekiemolie of levertraan, dan wordt het meestal stil. Niet verstrekt dus. Het is al vaker gezegd,

de meeste mislukte legfels zijn vroeg in het seizoen, m.i. zijn deze dan ook voor het merendeel aan hier genoemde oorzaken toe te schrijven. Daarom nog maar eens de waarschuwing, niet te vroeg te starten, niets opleverende legfels zorgen ervoor, dat de pop snel "leeg" raakt. Alleen naar nadelige gevolgen. Vroeg in het seizoen beginnen mag, te vroeg starten mag niet. En als Uw kweekronde van januari slechter is dan bijvoorbeeld die van maart, dan moet de liefhebber die dit overkomt zich in alle eerblijheid eens afvragen, waaraan dat zal liggen, aan de vogels of aan de liefhebber zelf. In vele gevallen aan het laatste, dit is uitsluitend op te lossen door de juiste maatregelen te nemen en die zijn: Geduld hebben, met de kweek starten als de vogels daarvoor "rijp" zijn. Te vroeg in de broedkooi geplaatste vogels ontbreekt het ook vaak langer dan nodig is aan voldoende vliegruimte, mogelijk aan badwater hetgeen toch ook gewoon nodig is. Alles kan een verminderde conditie tot gevolg hebben en dat juist op een moment, dat er veel klachten van Uw vogels gevraagd worden. Jammer is dat, kweekvogels die niet in optimale conditie zijn, leveren niet de prestaties die wij graag zien. Geduld, een schone zaak, dat geldt dus ook hier.

A. van Eck.

TOVO VERNIEUWD

Het alom bekende merk TOVO is vernieuwd, niet alleen de verpakking is veranderd maar vooral de inhoud van het voederis aanmerkelijk verbeterd.

Er zijn vanaf december 1991 4 soorten TOVO voeder in 1 kg verpakking in de dierspecialzaak te koop:

- * TOVO Eivoer voor zaadeters
  - * TOVO Eivoer voor kromsnavels (parkieten & papegaaien)
- Het TOVO Eivoer is bereid met verse

eieren en ontleent het eiwitgehalte dan ook voor een groot deel hieraan. Het eiwitgehalte is 18,5%, het verteerbaar eiwit 16,5%.

* TOVO Universeel voer met een laag ijzer gehalte

Het is alom bekend dat een hoog ijzer gehalte zeer nadelig werkt op de gezondheid van vruchten- en insektenetende vogels. TOVO Universeel voeder bevat ± 65 p.p.m. ijzer (alle andere voeders die onderzocht zijn komen uit op een ijzer gehalte van 200-450 p.p.m.). Verder zijn aan dit nieuwe voeder natuurzuivere

honing en gedroogde rivierkreeftjes toegevoegd.

* TOVO Kracht- en opfokvoer voor duiven

Dit is een vernieuwde duiven TOVO met extra natuurzuivere honing en vitamine C.

Voor meerdere inlichtingen kunt u zich wenden tot:

Siber Hegner Benelux BV
Postbus 889
3300 AW Dordrecht

De merkwaardige nestbouw van de Rotsklever.

Door: Prof. dr. Anthonie Stokk.

Wat de nestbouw betreft sielt de rotsklever uit het Middellandse Zeegebied, *Sitta neumayer*, ons voor grote problemen. Het van leemachtige modder vervaardigde nest wordt gewoonlijk in rotsachtige gebieden aangelegd en is zo groot, dat het wel een duizendvoudig gewicht kan bereiken als dat van de kleine 24 tot 33 gram wegende vogel. Onwillekeurig vraagt men zich af, waarom dat nest zo buitensporig groot moet zijn om het legsel van zes tot tien (gewoonlijk acht tot negen) roomwitte, roodachtig tot geelbruin gevlekte eieren in ongeveer veertien tot vijftien dagen uit te broeden. Ook een raadsel vormen de voorwerpen waarmee het nest wordt versierd als het nog vochtig is: keverdekschildjes, bessen, veertjes, resten van slangehuiden, terwijl hiervoor ook snavelafdrukken worden gebruikt. Men zou bijna aan een artistieke inslag denken, een plezier erin hebben om het uiterlijk van

het nest zo fraai mogelijk te doen zijn. Als kleefstof worden fijngewreven bessen en insecten gebruikt, alsmede insecten. De bij ons inheemse boomklever *Sitta europaea* doet ook wat aan metselwerk, maar dan toch op een wat bescheidener wijze. Door deze wordt de ingang van de boomholte (een verlaten spechtenest bijvoorbeeld) net zo lang met vochtige leemachtige aarde bepleisterd, dat de eigenaars nog juist door de nauwe opening, het vlieggaat, naar binnen kunnen. De bedoeling hiervan is duidelijk en is zeker geen raadsel te noemen. Wat grotere vogels zoals mussen bijvoorbeeld, wordt het moeilijk, zo niet onmogelijk gemaakt om de nestholte binnen te dringen.

Illustratie:

Het reusachtige, van leemachtige aarde gebouwde nest van de rotsklever.

KALENDER 1992

De Filippijnse Hangparkiet

De twee vogeltjes die op het kalenderblad vrijmoedig het nieuwe jaar inblikken zijn een paartje Filippijnse hangparkieten. De vogel aan de rechterkant is het mannetje, dat te herkennen is aan de rode keelvlek. Deze vogels behoren tot de vleermuispapegaaien, geslacht *Loriculus*. Deze naam danken ze aan het feit dat zij, wanneer zij het naar de zin hebben niet op een stok, tak of twig gaan zitten, maar er aan gaan hangen met de kop naar beneden. Een hangparkietje dat zittend gaat slapen is óf niet helemaal in orde, óf het voelt zich niet op zijn gemak. Zoals op de foto goed te zien is, is de snavel van deze parkieten wel tamelijk lang maar niet fors. Er kunnen dan ook geen harde doppen of schalen van vruchten mee gekraakt worden. Vandaar dat als voer kanariezaad en gierst wordt aangeraden. Dit moet gemengd worden met een beetje geplette hennep. Tevens wordt dagelijks gekookt rijst en in melk geweekte beschuit geadviseerd, alsmede groenvoer bessen en zachte vruchten.

In de vrije natuur

Door hun groene verenpakje zijn de vleermuisparkieten in het wild zeer moeilijk te observeren. De kleur komt immers prachtig overeen met het groene gebladerte van het geboomte in de wouden en bossen waarin zij leven. Maar heel duidelijk vallen ze op als zij van de ene plek naar de andere vliegen. De vlucht is snel met kwieke vleugelslagen, die afgewisseld worden met korte glijvluchten. Als nestplaats wordt een holle boom uitgekozen. Er worden blaadjes en stukjes schors in de holte gebracht. Hierop komen 2 tot 4 witte eitjes te liggen, die in ruim 3 weken worden uitgebroed. Het duurt ongeveer 4 tot 5 weken eer de jongen uitvliegen. Naar verluidt zijn in de volière al meermaals broedresultaten met deze "filippijns" bereikt. Deze parkieten hebben domicilie op de Filippijnen alsmede op de Sulu-archipel, de eilandengroep beoosten de "Hondeneus" van Borneo. Men onderscheidt een stuk of elf ondersoorten.

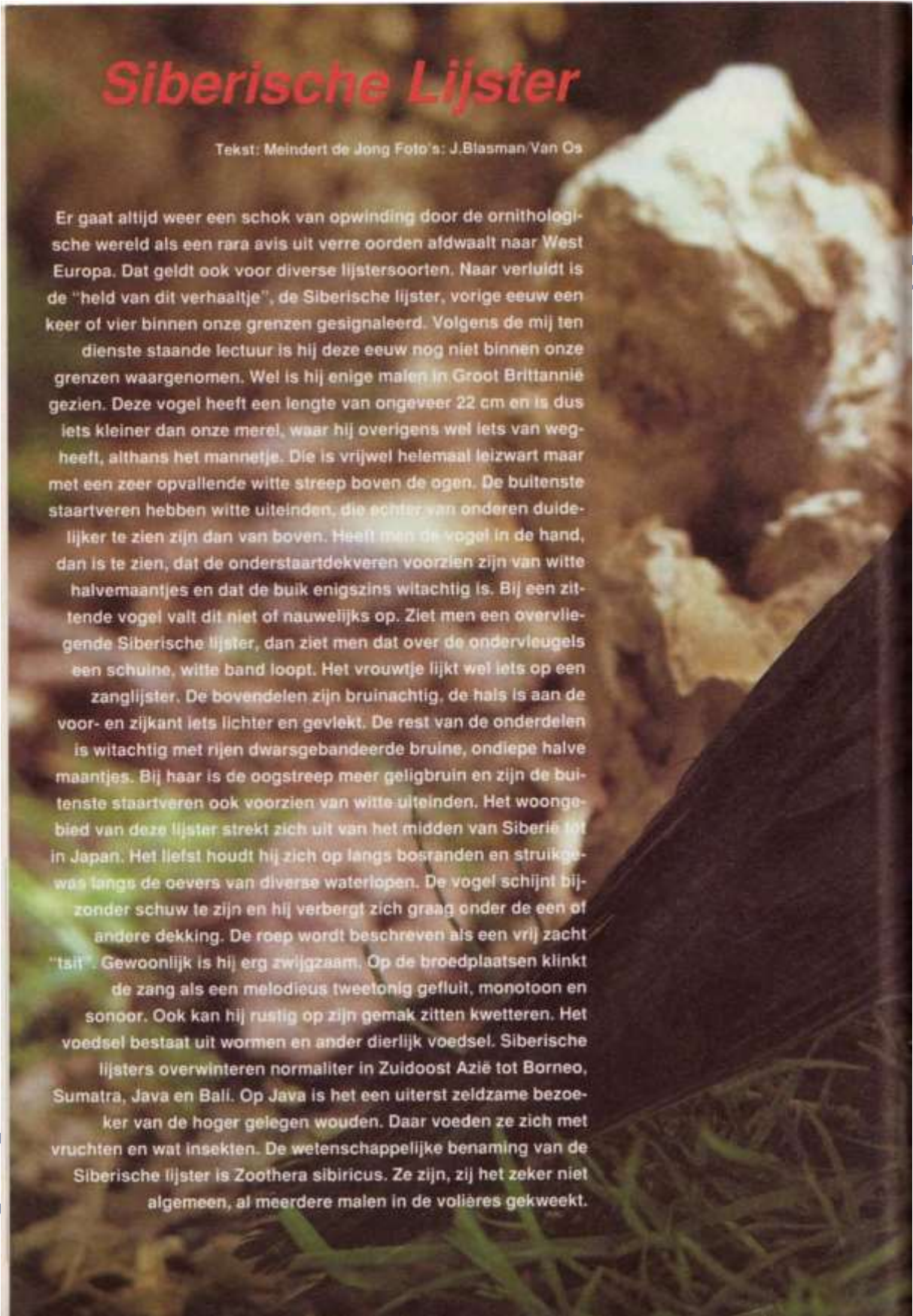
Meindert de Jong

Siberische Lijster

Tekst: Meindert de Jong Foto's: J. Blasman/Van Os

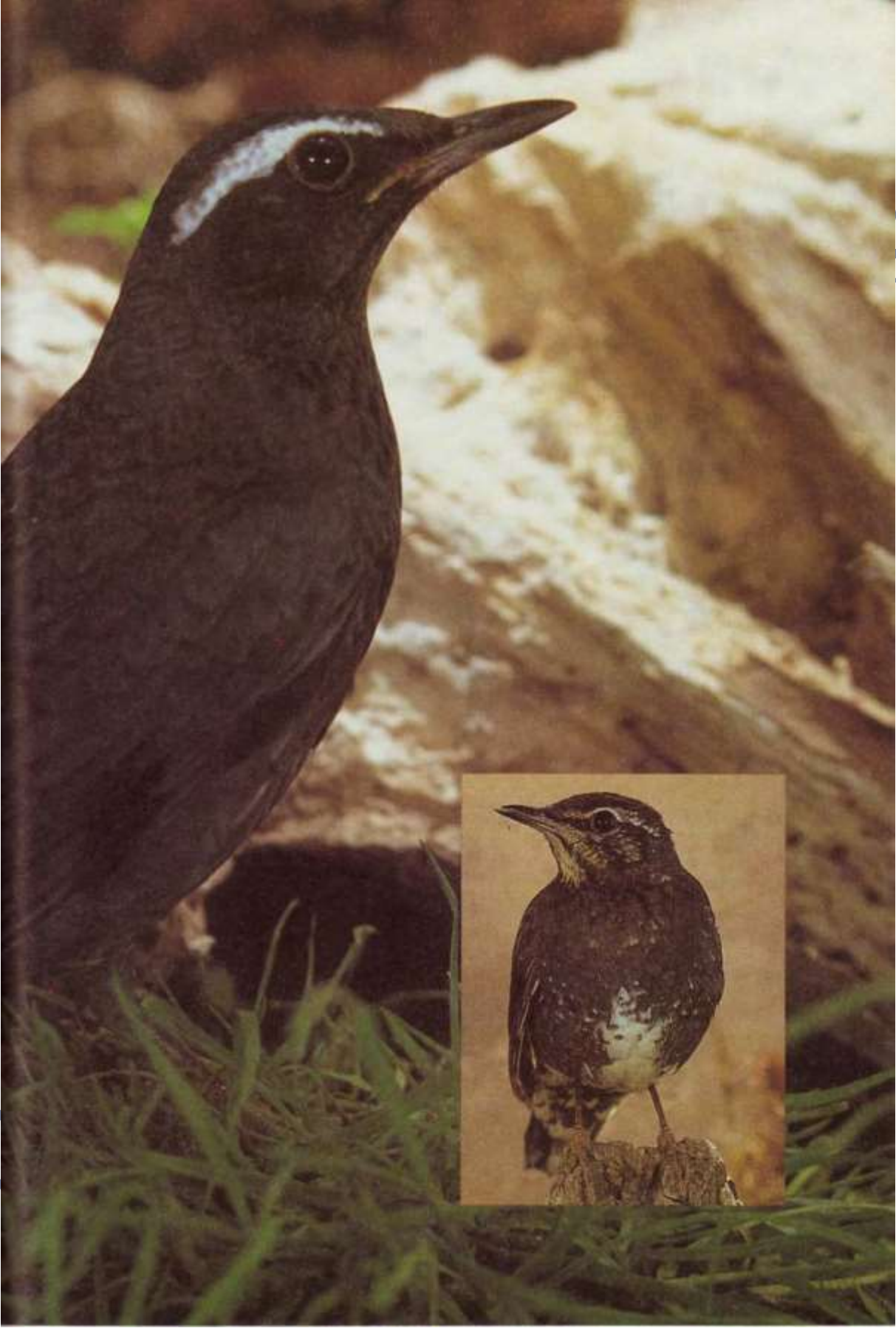
Er gaat altijd weer een schok van opwinding door de ornithologische wereld als een rara avis uit verre oorden afdwaalt naar West Europa. Dat geldt ook voor diverse lijstersoorten. Naar verluidt is de "held van dit verhaaltje", de Siberische lijster, vorige eeuw een keer of vier binnen onze grenzen gesignaleerd. Volgens de mij ten dienste staande lectuur is hij deze eeuw nog niet binnen onze grenzen waargenomen. Wel is hij enige malen in Groot Brittannië gezien. Deze vogel heeft een lengte van ongeveer 22 cm en is dus iets kleiner dan onze merel, waar hij overigens wel iets van wegheeft, althans het mannetje. Die is vrijwel helemaal leizwart maar met een zeer opvallende witte streep boven de ogen. De buitenste staartveren hebben witte uiteinden, die achter van onderen duidelijker te zien zijn dan van boven. Heeft men de vogel in de hand, dan is te zien, dat de onderstaartdekveren voorzien zijn van witte halvemaantjes en dat de buik enigszins witachtig is. Bij een zittende vogel valt dit niet of nauwelijks op. Ziet men een overvliegende Siberische lijster, dan ziet men dat over de ondervleugels een schuine, witte band loopt. Het vrouwtje lijkt wel iets op een zanglijster. De bovendelen zijn bruinachtig, de hals is aan de voor- en zijkant iets lichter en gevlekt. De rest van de onderdelen is witachtig met rijen dwarsgebandeerde bruine, ondiepe halve maantjes. Bij haar is de oogstreep meer geligbruin en zijn de buitenste staartveren ook voorzien van witte uiteinden. Het woongebied van deze lijster strekt zich uit van het midden van Siberië tot in Japan. Het liefst houdt hij zich op langs bostranden en struikgewas langs de oevers van diverse waterlopen. De vogel schijnt bijzonder schuw te zijn en hij verbergt zich graag onder de een of andere dekking. De roep wordt beschreven als een vrij zacht "tsit". Gewoonlijk is hij erg zwijzaam. Op de broedplaatsen klinkt de zang als een melodieuze tweetonig gefluit, monotoon en sonoor. Ook kan hij rustig op zijn gemak zitten kwetteren. Het voedsel bestaat uit wormen en ander dierlijk voedsel. Siberische lijsters overwinteren normaliter in Zuidoost Azië tot Borneo, Sumatra, Java en Bali. Op Java is het een uiterst zeldzame bezoeker van de hoger gelegen wouden. Daar voeden ze zich met vruchten en wat insecten. De wetenschappelijke benaming van de Siberische lijster is *Zoothera sibiricus*. Ze zijn, zij het zeker niet algemeen, al meerdere malen in de voliëres gekweekt.

De

osel

De/

ssel

Eenzame opsluiting

Tekst en Foto: Prof.dr. Anthonie Stolk

Om de partner aan je te binden is ook in de vogelwereld soms een moeilijke zaak. Heeft het mannetje van de Noordamerikaanse bergsialia, een fraaie blauwe lijsterachtige vogel, zijn nest voor wat langere tijd verlaten, dan bestaat een redelijke kans dat zijn overspelige vrouw het inmiddels met de buurman houdt. De Afrikaanse neushoornvogels hebben daar wat op gevonden. Ze metselen hun wederhelft in en doen dit in een holte van een oude boom, die door het paar als broedplaats werd gekozen. Heeft mevrouw de twee tot vijf eieren gelegd, dan wordt de toegang van het nest afgesloten. Ze doen dit met een specie van speeksel, modder, leem en stukjes hout. Aan een gevangene moet voedsel kunnen worden gebracht en daarom wordt een kleine spieet opengelaten. Daardoor steekt het vrouwtje haar snavelpunt om haar dagelijkse rantsoen in ontvangst te nemen, dat haar door het trouwe mannetje wordt aangereikt. Ook bestaat de mogelijkheid dat het vrouwtje door het gat naar op buit beluste vijanden pikt, naar apen en slangen bijvoorbeeld. De echtgenoot brengt bij elk bezoek wel zestig vruchten mee en daar dit allemaal bij het vrouwtje naar binnen gaat, moet ze door die eenzame opsluiting wel eens reusachtige honger hebben. Per broedseizoen worden het er wel 24000: een hele fruitzaak bijgevolg. Zelfs giftige strychninehoudende noten worden door de groenteman thuisgebracht. Meneer heeft er genoeg van, denkt u misschien, en

heeft een ingenieuze gifmoord bedacht. Mis, zo geraffineerd is een dier niet. Voor die voor ons dodelijke noten blijkt het vrouwtje immuun te zijn. Heeft het mannetje pech en valt hij bijvoorbeeld bij een roofvijand in de klauwen, dan komt ook het vrouwtje in de problemen. Het nest verlaten kan ze wel, maar ze maakt in de nestholte het ruiproces door, waarbij ze al haar veren verliest. Die worden als nestbekleding gebruikt en daarvan kunnen de eieren en later de jongen profiteren. Maar bij een naakte vogel is het vliegvermogen verloren gegaan. Zowel binnen als buiten het nest is de weduwe dan ook verloren. Nog een geraffineerde bijzonderheid. Jonge mannetjes hebben bij de vrouwtjes nog geen succes. Werkeloos zijn ze echter niet. Ze vormen een soort patrouilledienst, die in de broedtijd voortdurend de nestholten van de soortgenoten controleert. Reuze geschikt, zouden we denken, maar vergissen we ons niet: er is ook nog een tikkeltje eigenbelang aanwezig. De nesten worden vanuit de verte geobserveerd. Gaat een mannetje geregeld naar de vrouwegevangenis en wordt de gevangene gevoerd, dan zijn bewoonster en plaats

voor de ander taboe. Gebeurt er echter niets, dan komt zo'n teenager te hulp en wordt de weduwe even zorgvuldig verzorgd als haar overleden echtvriend dit zou hebben gedaan. Zonder paring. Een paarvorming door bindingsdrang bijgevolg en absoluut zonder een seksuele component. Als de jongen al kunnen vliegen blijven ze ook later nog bij elkaar. Na het openbreken van de celdeur. Wordt er naar hartelust gevlogen, want ook moeder is weer in het bezit van haar complete verenkleed. Zelfs als de jongen definitief bij de ouders zijn weggegaan om zelfstandig hun geluk te zoeken, blijven de ouders bij elkaar. Het huwelijk is duurzaam monogaam, waarbij dus één mannetje en één vrouwtje aan elkaar zijn gekoppeld. Om het paar bij elkaar te houden blijken dus muur en gevangenis helemaal niet nodig te zijn. Ook zonder dit blijven deechtelieden elkaar trouw. Het inmetselen dient om het vrouwtje tijdens de rui en de broedtijd te beschermen. Nestrovers hebben op die manier zo goed als geen enkele kans.

Minder voorkomende kleurslagen bij Grasparkieten.

De Fallow's

De fallow is op dit moment een kleurslag die wij haast niet meer tegenkomen op de huidige tentoonstellingen. Er zijn nog maar een paar kwekers in Nederland die zich met deze bezighouden. Dat ze zo zeldzaam zijn geworden komt vooral door het feit dat het formaat en type van de huidige fallow's geheel niet voldoen aan de standardeisen. Er zijn verschillende fallow mutatie's en officieel worden er drie erkend.

Deze drie zijn:

- a. De Schotse fallow, deze heeft roodbruine ogen en geen irisring, de mannen hebben een hoornkleurige neusdop.
- b. De Engelse fallow, deze heeft heldere rode ogen en missen ook de irisring, de mannen hebben een hoornkleurige neusdop.
- c. De Duitse fallow en deze heeft donkerrode ogen en bezitten wel een irisring, ook bij deze mutatie hebben de mannen hoornkleurige neusdoppen.

Fallow's hebben een diepbruine tekening, is zelfs iets donkerder van kleur dan de cinnamon. En fallow's hebben een sterk verbleekte lichaamskleur, ideaal is de z.g.n. goud-en zilverkleurige fallow. Dit zal vooral bereikbaar

zijn in de kleuren grijsgroen en grijs. De fallow's worden gekeurd in schaal 3 en worden gevraagd in de normale kleurslagen, eventueel in combinatie met de geelmaskerfactor. In dit artikel gaat het vooral over de Duitse fallow, deze komt van de 3 soorten op dit moment nog het meest voor in Nederland. Hoewel in de jaren 70 en begin 80, zijn er wel goede Engelse fallow's gekweekt. Vooral in de provincie Noord-Holland kon men toen deze opvallende kleurslag tegenkomen. De Engelse fallow benadert eigenlijk wat kleur en tekening betreft meer ons ideaalbeeld dan de Duitse fallow, ook het formaat is meestal iets beter. Desondanks komt men de Engelse fallow praktisch niet meer tegen, de oorzaak is dat bij het kweken van deze mutatie een zekere mate van blindheid kan ontstaan en

dit komt zeker de kweekresultaten niet ten goede.

Het aanschaffen van de Duitse fallow

Indien men met deze kleurslag wil gaan beginnen, moet u natuurlijk over een goede stam grasparkieten bezitten in de normale kleurslagen. Het beste is om een kweker op te zoeken die serieus met deze kleurslag bezig is. Bij deze kweker moet u proberen 2 fallow's te kopen, het liefst mannen. Ook al koopt u de fallow's bij een kweker die er allang mee bezig is, het formaat en type zal u altijd tegenvallen. Kwekers met goede grasparkieten die aan deze kleurslag willen beginnen en gericht op kwaliteit kweken, doen er minimaal 6 jaar over om deze kleurslag in de buurt van de standardeisen te brengen. Op dit

er mee bezig zijn, wel proberen om de kwaliteit van de fallow te verbeteren. Maar dit lukt nog niet zo best, omdat deze kwekers vaak liefhebbers zijn van te veel mutatie's en vaak juist van de M.V.K.. Dit geeft als resultaat dat het type en formaat méér naar de achtergrond wordt gedrongen en meer op kleur en tekening wordt geselecteerd. Al deze factoren zorgen er voor dat de fallow's op dit moment niet populair zijn. Toch bestaat er een grote kans dat dit in de toekomst gaat veranderen. Omdat op dit moment veel aandacht uitgaat naar de M.V.K., zal ook de fallow niet onopgemerkt blijven. Wel lijkt het mij verstandig dat de fallowkwekers het voorbeeld volgen van de succesvolle studiegroep van de recessief bontkwekers.

De kweek:

Het eerste jaar koppelt u de 2 gekochte fallowmannen aan 2 van uw

beste kweekpoppen. Uit deze koppeling krijgt u 50% mannen split voor fallow en 50% poppen die split zijn voor deze kleurslag. Het tweede jaar: De beste gekweekte split fallow mannen x split fallow (de beste) poppen, die u het eerste jaar heeft gekweekt. Uit deze split fallow's kweekt u 50% split fallow's, 25% normaal en 25% fallow's. Het beste is om de 2 aangekochte fallow's niet meer te gebruiken, maar te verkopen. Het derde jaar: U gaat nu alleen door met de beste fallow's die u het 2de jaar heeft gekweekt. De andere jongen verkoopt u allemaal. Daar zullen de meeste kwekers moeite mee hebben, want er zitten bij de overige jongen toch nog een paar redelijke bij. Maar als u de fallow op een goed niveau wilt brengen zal u voortdurend streng moeten blijven selecteren en steeds topgrasparikieten moeten gebruiken om dit te bereiken. Dus de beste gekweekte fallow's koppelen we

tegen kwaliteits grasparikieten en dan krijgen we weer 100% split fallow's. Het vierde jaar: We selecteren nu de beste jongen uit het derde jaar en koppelen deze aan elkaar. Behalve het selecteren op uiterlijk moet u natuurlijk ook streng de verwantschap in de gaten blijven houden. Van de jongen die dit jaar gekweekt zijn houdt u weer alleen de allerbeste fallow's over, de rest verkoopt u weer. Het vijfde jaar: De overgebleven fallow's weer gekoppeld aan u beste grasparikieten. Alle jongen zullen weer split voor fallow zijn. In dit jaar zult u jonge split fallow's gekweekt hebben die het formaat en type hebben van uw andere kleurslagen. Bepalend is juist de kwaliteit van u split fallow's, om goede fallow's te kweken. Deze stelling gaat op voor alle recessieve kleurslagen. Veel kwekers zullen het er niet voor over hebben om zo veel kwaliteitsgrasparikieten te gebruiken om een mutatie op een hoger niveau te brengen. Desondanks is dit de enigste manier om de huidige fallow op standaard niveau te brengen. Het zesde jaar: Dit jaar kweekt u de fallow's die wat betreft type en formaat gelijkwaardig zijn aan de andere kleurslagen op de tentoonstellingen. De fallow's komen natuurlijk uit de beste split/fallow's van het 5de jaar. Deze mutatie is een echte uitdaging voor doorzetters!

Tekst: Harry van Doorne

Foto's: Aart Stellenaar/Cees van Loo.

Onderschrift Lito's

Foto 1: Hier zien we een (Duitse) fallow hemelsblauw man. Duidelijk is op deze foto de insring te zien. Deze fallow man heeft een goede kleurdiepte van de vleugeltekening. De ondergrond van de vleugeltekening, moet in z'n geheel wit van kleur zijn. De stuikleur is goed, betreft hier een grasparikiet met yellow-bevedering.

Foto 2: Een (Duitse) fallow donkergroene man, let weer op de insring en de oogkleur. De lichaamskleur van deze fallow is wel egaal van kleur, maar ideaal zou zijn een heldere gele kleur met een groene was. De donkerfactor heeft natuurlijk invloed op de lichaamskleur. Bij de groenserie is het contrast van de vleugeltekening minder dan bij de blauwserie.

Foto 3: Hier ziet u de fallow hemelsblauwe man van foto 1, maar nu aan de voorkant, duidelijk is nu de mooie lichaamskleur te zien. Deze fallow is dus goed wat betreft de kleur en tekening. De fallow donkergroene man van foto 2 zien we nu aan de achterkant, de stuikleur en staartkleur is nog te diep groen van kleur. Wat betreft het type en formaat, zien we dat deze fallowkweker serieus bezig is, maar nog een lange weg te gaan heeft.

usel

De

Hoe staat het met de ventilatie in uw vogelverblijf ?

In mijn werk als arbeidshygiënist, waarbij ik o.a. onderzoek verricht naar werkomstandigheden, word ik regelmatig geconfronteerd met gezondheidsklachten van werknemers. Heel vaak betreft het dan klachten over het binnenklimaat van een gebouw of vertrek. De gezondheidsklachten die dan worden geuit zijn ondermeer hoofdpijn, tranende/prikkelde/rode ogen, neusverstoppingen, hoesten, slaperigheid, duf gevoel e.d. Vaak ook geven mensen aan dat ze zich niet fit voelen. Uit het onderzoek wat ik dan verricht blijkt heel vaak dat er binnen het betreffende gebouw of vertrek sprake is van **onvoldoende ventilatie (=luchtverversing)** in relatie tot het aantal mensen wat binnen het gebouw of vertrek werkt. Een andere veel voorkomende oorzaak is een verkeerde plaatsing van ventilatie in- en afvoeropeningen. Nu zult u zeggen wat heeft dit te maken met het houden van vogels ? Dat zal ik u proberen duidelijk te maken. In tegenstelling tot mensen kunnen onze vogels niet klagen over het binnenklimaat van hun verblijf. Uit eigen ervaring weet ik dat er heel wat vogelverblijven zijn, waar het maar matig gesteld is met de ventilatie, terwijl we toch (moeten) weten dat een goede ventilatie, met name voor het

uitkomen van eitjes alsmede de gezondheid van de vogels, erg belangrijk kan zijn.

Vooraf ook aan het eind van de kweek, wanneer de meeste vogelverblijven vol zitten, zal een slechte ventilatie zich uiten in de vorm van stank, veel stof en in het ergste geval ziekte en sterfte onder de vogels. Feitelijk is dit niet anders als bij mensen waar ook, bij grote mensenmassa's (o.a. vluchtelingen kampen), snel ziektes uitbreken.

Onvoldoende of een slechte ventilatie heeft in bijna alle gevallen te maken met onvoldoende kennis van de kweker over dit onderwerp. Mijn bedoeling is dan ook om u, d.m.v. dit artikel wat meer inzicht te geven in deze materie. Het artikel zal, vanwege z'n lengte, in twee delen worden gepubliceerd. In dit nummer dus deel 1.

Deel 1.

Het feit dat mensen zich bij een onvoldoende ventilatie ziek gaan voelen doet vermoeden dat dit bij onze vogels niet veel anders zal zijn. Door een langdurig verblijf van veel vogels in een beperkte ruimte en door de ontwikkeling van hoge stofconcentraties, die hier nu eenmaal mee

gepaard gaan, wordt de lucht ongeschikt voor inademing, iedere kweker weet uit eigen ondervinding hoeveel stof zijn/haar vogels produceert !!! Bepaalde schimmels, mijten en bacteriën, die van dit stof leven en in elk vogelverblijf aanwezig zijn, produceren op hun beurt ook weer (schadelijke) stoffen. In dit kader geldt dus, hoe meer stof des te meer schimmels, mijten en bacteriën. In combinatie met vochtige lucht vormen stofophopingen ideale broedplaatsen voor sommige schimmels en bacteriën. Van deze schimmels en bacteriën is bekend dat zij ernstige en minder ernstige aandoeningen van de luchtwegen kunnen veroorzaken. Een voorbeeld van zichtbaar aanwezige schimmels is vaak te zien op de (grote hopen), niet opgeruimde ontlasting, in broedkooien. Op de ontlasting zie je dan vaak een soort pluizig beslag zitten. Ingeval van een goede ventilatie zal een groot deel van de verontreinigingen met de afgevoerde lucht worden verwijderd. U moet namelijk weten dat micro-organismen zoals o.a. schimmels en bacteriën meestal vast zitten aan stofdeeltjes of kleine waterdruppeltjes in de lucht en zich derhalve gedragen zoals ieder ander in lucht rondzwervend deeltje. Verversing van lucht en een goede

schoonmaak dienen er voor te zorgen dat er geen overmatige stofophoping in het vogelverblijf voorkomt. In een schoon vogelverblijf is de kans op uitbraak van bijvoorbeeld ziekten dan ook veel minder dan in een vuil verblijf. De invloed van een onvoldoende of slechte ventilatie in het vogelverblijf zou zich ondermeer kunnen uitten in:

- beslagen ramen
- hoge luchtvochtigheid in het vogelverblijf in relatie tot de luchtvochtigheid van de buitenlucht
- stank
- lusteloosheid onder de vogels
- slechte kweekresultaten (o.a. slecht uitkomen van eitjes)
- ziekte (o.a. oog- en luchtwegaandoeningen)

Hoe kunnen we naast een regelmatige en goede schoonmaak van het vogelverblijf een goede ventilatie bewerkstelligen? Dit kan op twee manieren, te weten:

1. natuurlijke ventilatie
2. kunstmatige (mechanische) ventilatie

Natuurlijke ventilatie

De meest voorkomende ventilatie die in vogelverblijven zal voorkomen is de natuurlijke ventilatie. De natuur zorgt in z'n algemeenheid voor een behoorlijke ventilatie, zelfs in gesloten ruimten. Een natuurlijke ventilatie kan dus voldoende, indien hieraan geen bijzondere hoge eisen gesteld worden. Door het openen van ramen en deuren, langs spleten en kieren, alsmede door de poriën van wanden heeft er steeds een zekere luchtverversing plaats. Voor het gemiddelde vogelverblijf, waarbij ik uit ga van een vierkant verblijf met een afmeting van 4x3x2 meter en voorzien van ramen in één wand en een deur, zal het aantal luchtwisselingen per uur door natuurlijke ventilatie $\pm 1 - 1,5$ zijn (=het aantal keren dat de ruimte per uur in z'n geheel ververst wordt met lucht). Door de gezondheidsraad is een "advies inzake het binnenklimaat, in het bijzonder een ventilatiminimum, in Nederlandse woningen" uitgebracht. In dit advies wordt een verse luchttoevoer van 25 kubieke meter per uur per persoon genoemd als een minimum voor ventilatievoorzieningen in woningen. De Rijksgezondheidsdienst hanteert een richtlijn van 30-50 kubieke meter per persoon per uur. In geval van roken (waarbij zeer veel (schadelijk) stof vrij komt) moet worden uitgegaan van minimaal 40 kubieke meter per persoon per uur. Deze richtlijnen zijn

veelal gebaseerd op gezondheidsklachten die mensen gaan aangeven wanneer niet wordt voldaan aan bovenstaande ventilatierichtlijnen. Ik realiseer me dat dergelijke waarden voor mensen gelden en dus niet zo maar op vogels kunnen worden toegepast. Toch zijn de ventilatierichtlijnen slechts op één persoon van toepassing terwijl in een vogelverblijf van 4x3x2 meter toch al gauw een tiental vogels per kubieke meter kunnen/zullen zitten. Daarnaast worden vertrekken waar mensen in verblijven vaak beter en grondiger schoongemaakt dan die waar vogels in verblijven. Ook zal een dergelijk aantal vogels aanzienlijk meer stof en andere verontreinigingen (ontlasting, voedselresten e.d.) produceren dan één enkel persoon. Vooral de kwekers, die in de winter kweken en dus de temperatuur in het vogelverblijf zo constant mogelijk willen houden, zullen de ramen en de deur(en) in het vogelverblijf zoveel mogelijk gesloten houden waardoor een voldoende natuurlijke ventilatie in het gedrag zal komen.

Bovenstaande ventilatierichtlijnen dienen dan ook naar mijn mening minimaal aangehouden te worden voor onze vogels, met dien verstande dat we de ventilatierichtlijn per kubieke meter per uur los zien van een aantal vogels. M.a.w. we houden een ventilatierichtlijn aan van ± 40 kubieke meter per uur ongeacht het aantal vogels per kubieke meter.

Uitgaande van een vogelverblijf met een afmeting van 4x3x2 meter en een natuurlijke ventilatie van 1 luchtwisseling per uur zou dit een verversing van 24 kubieke meter per uur betekenen ($4 \times 3 \times 2 = 24 \times 1$ luchtwisseling = 24 kubieke meter). Dit voorbeeld toont dus heel duidelijk aan dat de natuurlijke ventilatie hier ontoereikend is.

Door een doelmatige plaatsing van af- en toevoeropeningen kunnen we de natuurlijke ventilatie echter zodanig gunstig beïnvloeden dat het vogelvertrek in de meeste gevallen, in voldoende mate wordt geventileerd. Door het temperatuurverschil tussen de (warmere) lucht in het vogelverblijf en de (koudere) buitenlucht, ontstaat er een drukverschil tussen binnen- en buitenlucht (zie fig.1). In het gesloten vogelverblijf stelt zich een zogenaamde neutrale zone in, die ongeveer gelegen is op halve hoogte van het vogelverblijf en waar de druk gelijk is aan de druk van de buitenlucht. M.a.w. hier zijn binnen- en buiten-

lucht in evenwicht. Boven de neutrale zone, dus tegen het plafond van het gesloten vogelverblijf, is de druk van de zich daar bevindende warmere lucht groter dan buiten. Daardoor zal de lucht in het vogelverblijf op een natuurlijke wijze een uitweg zoeken bovenaan in het vogelverblijf en de verse lucht zal langs openingen en reuten onder in het verblijf proberen binnen te dringen. Dit verschijnsel kunt u duidelijk waarnemen door een kaarsvlam (vuuraansteker) aan de boven- en onderzijde van de deuropening te houden in een verwarmd (vogel)verblijf.

Bij temperatuurverschil tussen binnen- en buitenlucht is er dus sprake van drukverschil onder en boven in het vogelverblijf. Dit drukverschil wordt echter in sterke mate beïnvloed door de stuwkracht van de wind. Bij wind ontstaat er op de zijde van het vogelverblijf waar de wind op staat een overdruk, en aan de andere kant van het vogelverblijf een onderdruk. Dit drukverschil draagt in grote mate bij tot de benodigde kracht voor de ventilatie. In Nederland is de windsnelheid in 92% van de tijd hoger dan 2 meter per seconde. Dit betekent dat de wind in onsland dus een behoorlijke bijdrage levert aan de natuurlijke ventilatie. Ook mag hieruit duidelijk worden dat hoe groter de windkracht, des te beter de ventilatie in het vogelverblijf zal zijn. Een probleem is echter dat tengevolge van wisselingen in de windrichting, ventilatieopeningen van een verblijf zowel in een onderdruk- als in een overdrukzone kunnen liggen. Dit heeft natuurlijk z'n consequenties voor het stromingspatroon van de lucht in het vogelverblijf. Een moeilijk weertype is ook wanneer we te maken hebben met bewolkt, mistig en windstil weer met een buitentemperatuur boven de 15 à 20 °C (er wordt dan niet gestookt). Onder dergelijke omstandigheden is de natuurlijke ventilatie namelijk vrijwel nihil.

Om tot een doelmatige ventilatie te komen in ons vogelverblijf, kunnen we nu uit bovenstaande, de volgende gevolgtrekkingen halen.

1. Bij een doelmatige plaatsing van in- en afvoeropeningen in het vogelverblijf zal, onder gunstige weersomstandigheden (o.a. wind en windrichting), de natuurlijke ventilatie in voldoende mate het vogelverblijf van verse lucht kunnen voorzien.
2. Een geopend raam ter hoogte van de neutrale zone oefent weinig

of geen invloed uit op de luchtverplaatsing. Worden er echter (raam)openingen boven in het vogelverblijf geplaatst dan vormt zich de neutrale zone ter hoogte van deze (raam)openingen, zodat beneden in het verblijf een onderdruk gaat heersen wat het toestromen van verse lucht zal bevorderen.

3. Het beste is de ontluichtingsopeningen (afvoer van verontreinigde lucht) zo hoog mogelijk aan te brengen, terwijl tegen de vloer van het vogelverblijf toevoeropeningen (aanvoer verse lucht) aangebracht dienen te worden. Deze toevoeropeningen dienen bij voorkeur achter de verwarmingsinstallatie geplaatst te worden, zodat de koude toegevoerde lucht reeds min of meer verwarmd het vogelverblijf binnenstroomt. Ook dienen de toevoeropeningen bij voorkeur voorzien te zijn van verstelbare luchtinvoerroosters zodat tocht, ingeval van veel wind, kan worden tegengegaan. Tevens dragen dergelijke roosters bij tot het weren van ongedierte (o.a. muizen) in het vogelverblijf.

4. Om optimaal gebruik te maken van de stuwkracht van de wind dienen de toevoeropeningen in de wand aangebracht te worden waar de wind de meeste tijd van het jaar op staat.

De voordelen van natuurlijke ventilatie boven een kunstmatige (mechanische) zijn duidelijk. Het vraagt weinig voorzieningen en kost weinig energie. Aangezien natuurlijke ventilatie echter van moeilijk beïnvloedbare factoren (weersomstandigheden) afhankelijk is, is meteen het grote nadeel van natuurlijke ventilatie genoemd.

Tot zover deel 1. In deel 2 zal ik de kunstmatige ventilatie behandelen.

A.van Kooten.

Een geslaagde kweek metto

Tot de opvallendste verschijning in de vogelwereld behoren zeker de toekans. Deze vogels met hun enorme lange en forse snavels vallen bij iedereen direkt op en roepen dan meestal de vraag op of de vogel van zo'n snavel geen last heeft. De meeste mensen gaan ervan uit dat zo'n reuzesnavel wel een behoorlijk gewicht moet hebben. Toch is dit laatste beslist niet het geval, de snavel is zéér licht en bestaat uit een zéér dunne buitenkant van hoorn, terwijl de binnenkant bestaat uit een netwerk van beenweefsels.

Toekans komen voor in de oerwouden van Noord- en Oost Brazilië, in de Guyana's en van Zuid Argentinië tot en met Paraguay. Daar voeden ze zich met vruchten, insecten en kleine zoogdieren. Ook eten ze de eieren van andere vogels of hun jongen. Kleine reptielen worden als een lekkernij beschouwd. Hieruit blijkt dat de toco toekan moeilijk met andere vogels samen in een kooi te houden is. Daarom is het raadzaam deze vogels koppelsgewijs in een voliëre onder te brengen.

Een aantal jaren geleden ben ik met toekans begonnen. Omdat het dure vogels zijn en zeker duur in de verzorging, heb ik besloten om mezelf toe te leggen op twee koppels. Deze twee koppels heb ik nu ongeveer twee jaar in mijn bezit. In 1990 legde de pop tweemaal drie eieren. Helaas

waren alle eieren onbevrucht. De factoren dat de pop nog te jong en nog niet op kleur was, zijn naar mijn mening de redenen dat de eieren niet bevrucht waren. Maar in 1991 had ik meer geluk; er werden toen weer drie eieren gelegd en wel op 15, 16 en 17 mei. Deze eieren werden goed bebroed door de pop en door de man. Ze wisselden elkaar steeds af in het nestblok en na 19 dagen broeden is op 3 juni het eerste ei uitgekomen, op 4 juni het tweede. Het derde ei heb ik helaas niet meer kunnen vinden. Ik denk dat het kapot gesprongen is daar het gat in het blok vrij diep is. Vermoedelijk hebben de toekans de resten van dat ei toen opgegeten. De afmetingen van het nestblok zijn: 1 meter hoog en 60 cm breed met een vlieggat van 15 cm. Om nog even terug te komen op mijn voliëre; deze is goed gepland, dus ruim voorzien van groen. Onterecht denkt men vaak dat men voor deze vogels een grote kooi nodig heeft. De afmetingen van mijn voliëre zijn $\pm 2,5 \times 3$ meter en 1,80 meter hoog. Het binnenverblijf is 3 meter lang en 1 meter breed en ook 1,80 meter hoog. Het binnenverblijf is voorzien van een verwarmingselement, alhoewel hier 's winters weinig gebruik van wordt gemaakt.

Het belangrijkste voor goede kweekresultaten is het voedsel. Dit bestaat uit vele soorten zachte vruchten zoals appels, peren, druiven, suikermeloen,

toco toekans (*Ramphastos toco*)

Tekst: A.J.H.Smeulders

Foto's: John van Eerd en de auteur.

banaan, rozijnen en kersen. Ook worden er 's winters blik en en potvruchten gegeven (als de vruchten schaars worden). Omdat deze potvruchten ingemaakt zijn, moeten ze eerst goed worden gespoeld. Daarna worden ze in kleine blokjes gesneden en vermengd met Cédé Mix. Dit omdat hier een beter resultaat mee wordt bereikt dan met andere mengsels.

Om nu terug te komen op de jonge toekans; deze werden door beide ouders uitstekend gevoed. Ik heb in de volière een aquarium ingegraven en daarin werd hun levend voedsel aangeboden. Ik gaf ze twee soorten kreken zoals huis- en veldkreken, sprinkhanen en één-dag-muisjes. Er was veel levende voeding nodig. Soms wel een koker van ± 740 exemplaren per dag. Omdat dit vrij duur werd, heb ik besloten de laatste paar weken de vogels met de hand verder groot te brengen. Toch voederde ik ze nog steeds met sprinkhanen, kreken en één-dag-muisjes maar nu ook met zachte vruchten. Na ongeveer 7 weken vlogen de vogels uit en ze namen zelf hun voedsel al op. Toch gaf ik elke dag de jongen nog aanvullend levende voeding daar ze dit toch nog geruime tijd nodig bleken te hebben.

Ik hoop dat 1992 weer een goed jaar wordt; zo ja, dan laat ik zeker weer iets van me horen.

Laplandse of Baarduil

Door Prof.dr. Antonie Stolk

De uitgestrekte naaldwouden in het noorden van de Oude en de Nieuwe Wereld vormen het woongebied van de Laplandse of baarduil. Hij is daar zo eenzaam, dat hij laag bij de grond zijn in een boomtronkholte gelegen nest heeft. Bij voorkeur worden grote roofvogelnesten gebruikt. De foto geeft daar een goede indruk van.

De baarduil blijkt voornamelijk een standvogel te zijn. Zoals wij persoonlijk ondervonden, zwerven jonge vogels vaak rond en kunnen ze daarbij vrij grote afstanden afleggen. Uiteraard is bij deze trektochten het voedsel in het spel. Dit wordt zowel overdag als 's nachts gejaagd, doorgaans vanaf een uitkijkpost, minder vaak in de vlucht. De prooi bestaat voornamelijk uit kleine zoogdieren, zoals lemmingen, eekhoorns, woelmuizen en muizen. Daarnaast wor-

den ook vogels gevangen tot ongeveer de grootte van een sneeuwhoen of een kip. De zang van het mannetje is een dof, naar het einde toe iets dalend Hóewe-hóewe-hóewe-hóewe-hóewe. Bij het overreiken van de prooi laat het vrouwtje een nasaal miauw horen. De jongen blijken op dezelfde manier als jonge bosuilen te bedelen. Zoals bij zoveel soorten, is de voortplanting van de baarduil afhankelijk van het voedselaanbod en reguleert deze de productiviteit. Bij verminderd voedselaanbod wordt niet gebroed. Verlaten nesten van grote vogels, vermolmde boomstompen, holten op breukplaatsen van bomen dienen als nest. Er wordt geen nestmateriaal aangevoerd. De eieren worden op toevallig aanwezig materiaal gelegd. Het legsel bestaat gewoonlijk uit vier tot negen witte eieren. Alleen door het vrouwtje wordt gebroed. Het mannetje brengt haar en later ook de jongen voedsel. Het vrouwtje neemt de pasuitgekomen jongen enige tijd onder haar vleugels. Na vier tot vijf weken, als ze nog niet kunnen vliegen, verlaten de jongen het nest. Ze worden dan nog maandenlang door de ouders

gevoerd. De baarduil komt niet in ons land voor. Het is een standvogel, die over het algemeen ook in de koude maanden in zijn bloedrevier blijft. Signalement van de baarduil: Na de oehoe de grootste Europese uil. Het verenkleed is grijsachtig met veel donkerbruine vlekken. Concentrische zwartachtige ringen in de grote dichte gezichtssluier op de kop. Lijkt dik, maar de ogen daarin lijken klein. Door de zwarte omranding vallen ze echter op. De naam baarduil heeft deze uil aan de zwarte keelvlek te danken. De baarduil kan een lengte van zeventig centimeter bereiken. Het mannetje is achthonderd tot duizend gram zwaar, het vrouwtje eifhonderd tot dertienhonderd gram.

NUTTIGE WENKEN BI

Tekst: L.Meulemans en Th.Bruynaers. Foto: A.de Bruijn.

Inleiding gepigmenteerde vogels.

Wanneer we over pigmentvogels gaan spreken, hebben we het over een groep vogels die het dichtste bij de oervorm, de wilde kanarie, staat. Deze wilde kanaries bezaten en bezitten nu nog alle erfelijke eigenschappen in hun oervorm, zoals dat bij alle andere vogels het geval is, waarop de mens geen invloed heeft gehad. We hebben in het verleden al gezien dat de natuur alles zelf regelt en dat mutaties in de natuur geen schijn van kans krijgen om zich te handhaven, laat staan zich voort te planten, waardoor de soort altijd hetzelfde blijft. Via natuurlijke selectie wordt de soort met al zijn erfelijke eigenschappen onveranderd in stand gehouden. Deze "natuurlijke" vogels zullen zich hoogstens aanpassen als het gaat om voeding en nestgelegenheid. Indien mogelijk zullen zij zich aanpassen, maar hoe vaak zien we niet dat vogels en ook andere dieren een bepaalde streek verlaten om er nooit terug te keren. In al die gevallen is het de mens die in de natuur veranderingen aanbrengt, die de dieren noodzaken zich te verplaatsen of, en dat is nog erger, uitsterven omdat er voor hun geen levenskansen meer zijn.

Hoe anders wordt het wanneer wij de vogels in gevangenschap gaan houden. Deze vogels worden totaal van de mens, de vogelliefhebber, afhankelijk. De natuurlijke selectie valt weg en dus zal er, zoals we reeds zagen, door de liefhebber streng geselecteerd dienen te worden. Mutaties, die in de natuur wel voorkomen maar die zich niet verder voortplanten, worden door de kanariekweker en anderen met zorg omringd om te komen tot nieuwe kleurslagen en eventueel tot nieuwe rassen. Denken we hier maar eens aan de postuurkanaries en bijvoorbeeld de japanse meeuwen. De nieuwe kleurslagen worden onderling gekruist om weer nieuwe variaties te krijgen. Hier is niets op tegen! Mutaties kunnen schitterende vogels opleveren. Er ontstaat een grote verscheidenheid aan kleuren en vormen. Dat is allemaal te tolereren als dat

alles maar met kennis en inzicht en op een verantwoorde wijze gebeurt. Maar, moeten we ons niet afvragen of we niet te ver gaan. Gaan we wel op de goede manier met onze vogels om of wordt er geëxperimenteerd om het experiment? In sommige gevallen wordt er gekruist om een nieuwe kleurslag te krijgen die dan in het begin veel geldelijk gewin geeft. Een nieuwe kleur bij een vogel brengt geld in het laatje. Mag dit een reden zijn om zo met vogels om te gaan? Het is een zorgelijke zaak als dat gebeurt door "liefhebbers" die niet de nodige kennis bezitten van de erfelijke factoren van de betreffende vogels. Vanaf het moment dat onze kanaries in gevangenschap gehouden werden, zijn door mutaties al heel snel varianten ontstaan die we nu aanduiden met de klassieke kleuren: de groenen, de agaten, de bruinen en de isabellen. Maar waar zijn die eerste vogels gebleven? Waar zijn de groene kanaries in het bezit van het volle eumelanine dat zorgt voor de bestreping en het volle phaeomelanine dat voor het tussenpigment zorgt. Door onderling paren van de verschillende kleurslagen zal de hoofdkleur in waarde en diepte verliezen, zeker als gepaard wordt aan een lagere kwaliteit. Zijn we daar in het verleden niet te ver mee gegaan en doen we het nu in onze tijd wel goed? Dit zijn vragen die ieder voor zich moet stellen. Wij willen allemaal vogels van een goede kwaliteit, maar die krijgen we alleen als we met verstand van zaken te werk gaan. Ik wil betwijfelen of dat bij ieder van ons wel zo is. Let wel, het is niet de bedoeling te zeggen dat er op dit moment geen goede en mooie vogels meer zijn. Maar het is wel zaak steeds kritisch te bekijken of onze kwaliteit niet achteruit holt. Gelukkig hebben we de standaardeisen bij de bonden. Steeds opnieuw worden deze aangepast indien dat nodig is juist met de bedoeling de kwaliteit van onze vogels te handhaven of ze te verbeteren. Wij zien zeker zeer goede vogels op de diver-

se tentoonstellingen, maar we moeten ook eerlijk zijn en durven te zien dat dat vaak ook te maken heeft met allerlei kunstgrepen die we steeds weer opnieuw weten te vinden. Denken we hier bij alleen maar aan de kleurstimulerende middelen. Over dierenvriendelijke praktijken zullen we het hier maar niet hebben. Maar de eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat het jammer, maar waar is. Is een beker dit waard?

We hebben het hier over gepigmenteerde vogels en we zullen tot die groep terugkeren, hoewel bovengestane niet alleen voor deze groep geldt. Voor de gepigmenteerde vogels komt er nog een ander probleem bij. Veel liefhebbers van deze vogels raken steeds meer ontmoedigd, niet alleen omdat het zo moeilijk is een echte topper te kweken (dat is de uitdaging en het mooie van onze hobby) maar vooral omdat deze vogels eigenlijk alles tegen hebben. De handelaren zien liever de "lichte" kleuren (lees vetstofvogels) omdat daar meer vraag naar is? Onlangs nog lazen we het volgende: "Gevraagd mankanaries lichte kleuren f 9,- donkere f 5,- (geen groenen)". Als je dit leest!!!! Maar wat te bedenken als je met goudagaat of goudisabel aankomt die ook als groenen bestempeld worden? Is het dan verwonderlijk dat een liefhebber ontmoedigd raakt en zijn toevlucht zoekt in een andere kleurslag? Ik denk dat we rustig mogen stellen dat we over een groep vogels praten die zeer sterk gediscrimineerd wordt. Het is doodjammer, maar waar. Gelukkig zijn er echte liefhebbers en volhouders en gelukkig zijn er onder hen die deskundig genoeg zijn om ieder jaar opnieuw weer goede pigmentvogels op de tentoonstellingen te brengen. Pigmentvogels in de klassieke kleuren in geel wit en oranjerood al of niet in combinatie met andere erfelijke factoren als ivoor, pastel of opaal. Naast de echte klassieke kleuren groen, agaath, bruin en isabel kennen we ook de intensieve in deze serie de

DE KANARIEKWEEK

goudgroen, de goudagaat de goudbruin en de goudisabel. In combinatie met de witte bijkleur krijgen we dan de staalblauwe, de zilveragaat, de zilverbruin en de zilverisabel. Met de oranjerode bijkleur krijgen we dan nog de oranjeroodbrons, de oranjeroodagaat, de oranjeroodbruin en de oranjerood isabel. Voor de vogels met de gele en de oranjerode bijkleur hebben we dan nog in iedere groep de schimmelvogels. In de witte bijkleur hebben we alleen de blauwe met de schimmelfactor. Het is nu aan ons om bovengenoemde vogels in ere te houden want zonder deze komen we op de nullijn waar we nauwelijks of nooit meer van af zullen komen. Ons motto is dan ook: houd uw vogels fokzuiver, fokzuiver. Doe geen kruisingen met vogels met een reductiefactor om vandaar weer terug te keren. Afbraak is zelden of nooit te herstellen of via een moeilijke en lange omweg. Als we de vogels fokzuiver hebben, is het alleen mogelijk om door strenge selectie de vogels kwalitatief te verbeteren. Lees daarvoor nog eens het hoofdstuk over selectie wat betreft grootte, vorm, lengte van de bevedering, kleurdiepte, kwaliteit van het pigment. U moet er van uitgaan dat wat de oudervogels niet bezitten, zij ook niet aan hun nakomelingen kunnen doorgeven. Heeft u vogels met een of meer tekorten, dan is het zaak nieuwe vogels aan te schaffen bij goede vertrouwde kwekers waarvan u weet dat zij kennis van zaken hebben en u dan ook goed kunnen informeren. Alleen dan zult u op een weg komen die resultaten zal brengen. Het zal duidelijk zijn dat kennis van de erfelijkheidsleer vooral bij pigmentvogels van het allergrootste belang is. Het is eigenlijk doodzonde dat vanuit verenigingen hier niet meer in gestimuleerd wordt. Veel liefhebbers zijn bereid een cursus erfelijkheidsleer te volgen maar als eenling kan dat niet. Veel artikelen zijn voor veel mensen te moeilijk. Een mondelinge uitleg en wat oefening in het omgaan met symbolieken kan heel veel verhelderen en duidelijk

maken. In veel artikelen ontbreekt het aan uitleg van basisbegrippen. Als eens begonnen zou worden met een hele duidelijke uitleg van de meest normale begrippen, ook in ONZE VOGELS, zou al veel gewonnen zijn. Het is daarom raadzaam eens binnen de vereniging te peilen hoe groot de interesse is in een aantal avonden, waarin door deskundigen op een begrijpelijke manier deze materie wordt uitgelegd. Het is niet zeker dat u dan terecht komt bij een man die alles van erfelijkheid afweet. O nee, het belangrijkste is dat het ook gebracht kan worden in een voor iedereen begrijpelijke taal. Onze ervaring hier in het Limburgse is dat er wel degelijk behoefte is aan kennis over de erfelijkheid en dat de resultaten die wij behalen erg positief zijn. Vele liefhebbers hebben zich de stof

eigen gemaakt die zij nodig hebben voor hun vogels, of dat nu kleurkanaries, parkieten of welke andere vogels zijn. De erfelijkheid van de vogel is voor elke vogel hetzelfde als we maar weten om welke factoren het gaat en hoe die factoren vererven. Als we die basisbegrippen beheersen en weten met welke factoren we te maken hebben dan is een berekening maken niet meer zo moeilijk. Als we die kennis bezitten en we passen een strenge selectie toe dan zal kwaliteit niet uitblijven en de resultaten op de tentoonstellingen zullen met sprongen omhoog gaan. Als u dat alles ook nog kunt doen met behulp van een of meer collega's bent u een geluksvogel.

